

Saimaan ammattikorkeakoulun kielikeskus

KIELIVIRTTAA SAIMAALTA

Rajanylityksiä

Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu
Saimaa University of Applied Sciences Publications

Saimaan ammattikorkeakoulun julkaisu
Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 62
ISBN 978-952-7055-26-7 (PDF)
ISSN 1797-7266

TIIVISTELMÄ

Kielivirtaa Saimaalta on julkaisu, jota pyrimme jatkamaan ja laajentamaan tulevina vuosina. Tämän julkaisun alaotsikko on ”Rajanylityksiä” ja sen kirjoittajat ovat Saimaan ammattikorkeakoulun ja Pietarin polyteknisen yliopiston kieltenopettajia.

Kirjoittajien intohimona on kielten, viestinnän ja kulttuurin opettaminen ja julkaisu on tehty kaikille opettajille rikastuttamaan heidän työtään ja antamaan vinkkejä uuteen. Artikkelit ylittävät maiden rajoja ja virtaavat motivoinnista yksittäisten opintojaksojen tutkimuksiin, opetusravintoloista maahanmuuttajiin.

Tässä tiivistelmässä on lyhyesti kerrottu venäjän kielisistä artikkeleista suomeksi. Olga Bulavenkon ja Marina Sablinan artikkeli ”Kieli on avain opiskeltavaan kulttuuriin” kuvailee miten Pietarin polyteknisen yliopiston humanitaarisessa instituutissa kansainvälisten suhteiden laitoksella opiskellaan suomen kieltä. Kolmen ja puolen vuoden aikana oppitunteja on 1624 (noin 45 op) eli 8 tuntia viikossa koko opintojen ajan. Opiskelijat saavuttavat taitotason B1 sekä suullisessa että kirjallisessa kielitaidossa. He opiskelevat saman ryhmän mukana koko opintojen ajan. Suomen opettajat kiinnittävät paljon huomiota eksoottisen suomen kielen opiskelun motivaation ylläpitämiseen; he käyttävät musiikkia, tapahtumia, interaktiivisia harjoituksia, skeemoja jne. Kolmannen opiskeluvuoden vaiheilla motivaation yleensä laskee. Tähän otetaan avuksi uudenlaisia kursseja, kuten Työelämän suomi, Suomen mediaviestintä, ja videomateriaaliin perustuva Katsellaan ja keskustellaan. Apuna toimivat myös suositut opiskelijavaihdot Suomeen sekä yhteisopetusryhmät suomalaisten ja venäläisten opiskelijoiden kesken. Pietarilaiset suomen kielen opettajat vierailevat suomalaisissa korkeakouluissa ja suomalaiset opettajat käyvät vaihdossa Venäjällä.

Valentina Nikolajeva-Viikin artikkelissa tutkitaan internetin, kuvan ja videon käyttöä kieltenopiskelussa. Vieraan kielen opiskelussa ja yleensä tiedon vastaanottamisessa ollaan siirrytty tekstistä visuaaliseen suuntaan. Kieltenopiskelussa internet mahdollistaa videon ja kuvan käytön ja tekee tilanteista autenttisempia kuin ennen. Sosiaalinen media tukee kieltenopiskelua monin tavoin. Saimaan amk:n hotelli- ja ravintola-alan toisen vuoden suomalaisille opiskelijoille tehdyn kyselyn mukaan kaikki vastaajat käyttävät englannin kieltä internetissä, 14 % käyttää venäjää, 12 % saksaa ja 12 % espanjaa. Tämä kielenkäyttö ei liity suoranaisesti opiskeluun. Suosituinta on lukea matkailutietoa (76 %), hengaila somessa (68 %), lukea lehtiä (65 %) ja etsiä ruokaohjeita (64 %) englanniksi. Suosituinta on katsoa tietoa videona (91 %). Sähköisiä sanakirjoja käyttää 85 % opiskelijoista lukemisen apuna ja automaattikäännohjelmia käytetään vain harvoin. ”Mobiili-opiskelijat” oppivat vierasta kieltä jatkuvasti huomaamattaan surffailemalla verkossa ja verkon käyttö myös opetuksessa on hyvä keino tuoda kuva ja video mukaan opiskeluun.

Tervetuloa kielivirtaan!

SISÄLTÖ

RAJANYLITYKSIÄ	5
1 Sari Turppo: Kymmenen käskyä kielten opiskeluun.....	5
2 Mirka Airesvuo: Valmentavasta koulutuksesta tuupausapua maahanmuuttajille.....	8
3 Olga Bulavenko ja Marina Sablina: Kieli on avain opiskeltavaan kulttuuriin 13	
4 Jaana Häkli: Viisi keittiömestaria – viisi tähteä.....	19
5 Mari Pyysalo: Kieltenopetuksen ja ammattiaineen integraatio tekniikan alalla 24	
6 Anneli Rinnevali: Opiskelijoiden kokemuksia englannin kielen opiskelusta verkossa.....	25
7 Valentina Nikolajeva-Viikki: Mobiili-ihminen	33
8 Eeva Ovaska: Opiskelijoiden mielipiteitä ruotsin valmentavasta opintojaksosta Grundkurs i svenska	39
9 Satu Mäkinen: Svenska klubben.....	40
10 Anna-Riitta Pettinen: Each One Teach One	44
11 Mervi Kaila: Kokemuksia valinnaiskielten alkeiden opetuksesta englanniksi 46	
12 Seija Varis: Ravintola Linnalassa opiskelija harjoittelee kieliä ja viestintää oikeassa työympäristössä.....	54
13 Anneli Asunmaa: Ruotsin kielen opetusta ja opiskelua Pietarissa.....	56
14 Maarit Astikainen: Ulkomaanjakson merkitys kielitaitoon opiskelujen aikana 59	
15 Ritva Kosonen: Kieltenopiskelua ihanimmillaan?.....	61

RAJANYLITYKSIÄ

Artikkelimme ylittävät rajoja. Urheiluvalmennusta sovelletaan kieltenopiskeluun, kansainvälisiä vaihtoja ja ammattiaineita käytetään kieltenopiskelussa, opiskelijoiden mielipiteitä verrataan opettajien näkökantoihin, eri kulttuureista tulevia opiskelijoita ja opettajia yhdistetään samaan tilaan. Tutustumme venäläiseen tapaan opettaa kieltä ja kerromme suomalaisista nykysuuntauksista. Kuljemme menneessä, nykyajassa ja tulevassa.

1 Sari Turppo: Kymmenen käskyä kielten opiskeluun

Helsingin Sanomat julkaisi 21. lokakuuta 2015 artikkelin Suomen Valmentajien julkaisemasta Lasten ja nuorten hyvä harjoittelu -oppaasta. Opas on tarkoitettu kaikille junioreiden valmentamisesta kiinnostuneille. Helsingin Sanomat oli pyytänyt kahta kirjan kirjoittamiseen osallistunutta valmennuksen asiantuntijaa, Kirsi Hämäläistä ja Sami Kalajaa, laatimaan juniorivalmennuksen 10 peruskäskyä kirjan oppien pohjalta, joita noudattamalla valmennuksessa voi päästä hyviin tuloksiin.

Junnuvalmennuksen 10 käskyä voisi yhtälailla toimia kieltenopettajan ohjenuorana. Ohessa on esitelty kaikki käskyt ja niiden merkitys sekä urheilijalle että valmentajalle. Olen lisännyt käskyihin omia näkemyksiäni kieltenopettajan näkökulmasta.

1. Rakasta lajiasi!

Asiantuntijat toteavat, että lajirakkaus on intohimon polttoainetta ja on ehkä sekä valmentajan että urheilijan suurin motivaation lähde. Myös omaan opetettavaan aineeseen pitää tuntea intohimoa, jotta jaksaa opiskella lisää ja kehittää omaa osaamistaan. Uskon, että tämä välittyy myös opetuksessa ja saa myös opiskelijan innostumaan.

2. Välitä!

Hyvä valmentaja välittää valmennettavistaan. Kyseessä on sama välittäminen kuin ihmissuhteissa yleensäkin ja siitä että huomaa sen toisen ihmisen. Nuori urheilija muistaa pitkään valmentajalta saadut kehut. Opettajan työ vaatii mielestäni hyviä ihmissuhdetaitoja ja kykyä olla läsnä. Uskon myös kehuihin ja kannustavaan ilmapiiriin. On valitettavaa, että tänäkin päivänä on vielä paljon nuoria opiskelijoita, joilla on erittäin korkea kynnyksikäyttö kielitaitoaan, koska usko omaan osaamiseen on niin alhainen. Opettajan tulisi muistaa, että kannustava sana silloin tällöin on todella tärkeää ja voi kantaa pitkälle.

3. Usko unelmiin!

Hyvä valmentaja on kärsivällinen ja pitkämielinen sekä hän luo urheilijalle uskoa omiin mahdollisuuksiin. Vastaavasti huono valmentaja saattaa romuttaa valmennettavan unelmat. Tämä käsky liittyy hyvin edellisen kohdan kannustavuuteen. Opettajan tulisi rohkaista opiskelijaa uskomaan omiin kykyihinsä ja mahdollisuuteen parantaa omia taitojaan.

4. Kunnioita yksilöä!

Kaikkia lapsia ei voi opettaa samalla kaavalla. Toiset oppivat hitaasti ja toiset nopeasti, mutta esimerkiksi hitaammin oppiva voi oppia asian perusteellisemmin kuin se nopeampi oppija. Opetuksen näkökulmasta on myös muistettava, että on erilaisia oppimistyyylejä; joku oppii tehokkaammin kuullessaan uutta tietoa, toinen täytyy nähdä oppiakseen ja kolmas tekemisen kautta. Ei ole siis olemassa yhtä oikeaa tapaa oppia eikä opettaa. Jokainen opiskelija on ainutlaatuinen.

5. Kunnioita kasvua!

Nuoret urheilijat kasvavat ja kehittyvät eri tahtiin. Hyvä valmentaja osaa ottaa nuoren kehityskaaren huomioon ja sopeuttaa oppinsa sen mukaisesti. Oppimisen pitäisi tukea myös itsenäistymistä ja kehittymistä, ihmisenä kasvua. Alakoululaisen haasteet elämässä ovat erilaisia kuin murrosikäisen tai aikuisen ja se pitäisi ottaa huomioon opetuksessa.

6. Kysy ja kuuntele!

Valmentajan tulisi tuntea valmennettavansa. Hyvä valmentaja osaa kuunnella mitä urheilija sanoo ja ohjata urheilijaa kysymyksillään. Vastauksia ei anneta, vaan kysymysten avulla ohjataan urheilijaa löytämään vastaus itse. Tämä on myös tuttua koulutyöstä ja kun opiskelija itse onnistuu löytämään vastauksen, se vahvistaa onnistumisen kokemusta sekä lisää hänen motivaatiotaan.

7. Tunne lajisi!

Hyvä juniorivalmentaja tuntee oman lajinsa ja on aina innokas oppimaan lisää. Artikkelissa todetaan, että entiset huippuammattilaiset eivät automaattisesti ole parhaita lasten valmentajia ja että lasten valmentaminen on oma taitolajinsa. Tiedekuntasi välkyimmästä opiskelijasta, tulevasta specialistista, ei välttämättä tule hyvää opettajaa. Hyvään opettajuuteen tarvitaan muutakin kuin pelkkää erinomaista teoriaosaamista.

8. Muista monipuolisuus!

Muista lajeista saadut kokemukset voivat kehittää päälajin kannalta suotuisia ominaisuuksia. Esimerkiksi ammattikorkeakoulussa tämä voisi olla eri aineiden välinen integrointi. Opiskelija pääsee käyttämään vieraan kielen tunnilla opittua sanastoa omassa työssään. Tämä tekee opiskelun myös mielekkäämmäksi.

9. Järjestä äksöniä!

Harjoituksissa pitää olla liikettä ja toimintaa, sitähan varten treeneissä ollaan.

Pidä myös tuntisi mielenkiintoisena. Jotta opiskelija jaksaa oppia uutta ja soveltaa oppimaansa käytäntöön on tärkeitä, että tunneilla on vaihtelua ja erilaisia tehtäviä. Erityisen tärkeää tämä on silloin, kun samaa aihetta opiskellaan useampia tunteja kerrallaan.

10. Pitäkää hauskaa!

Ilo on tarttuvaa. Kun valmentaja viihtyy ja hän näyttää sen, myös junnuilla on kivaa. On myös näyttöä siitä, että kun ihmisellä on hauskaa, tieto siirtyy

aivojen neurotransmittareissa nopeammin ja aivot toimivat paremmin. Myös opetuksessa pitää pystyä välillä "hulluttelemaan" ja käyttämään huumorin vahvaa vaikutusta tuntien viihtyvyyteen. On myös todettu, että positiivisessa ilmapiirissä opitut asiat pysyvät muistissa pidempään.

2 Mirka Airesvuo: Valmentavasta koulutuksesta tuuppausapua maahanmuuttajille

Ammattikorkeakoulujen suomenkielisissä koulutusohjelmissa opiskelee yhä enemmän muitakin kuin paljasjalkaisia suomalaisia. He haluavat sairaanhoitajiksi, rakennesuunnittelijoiksi ja kirjanpitäjiksi, mutta jos suomi ei ole äidinkieli, opiskelu voi olla vaikeaa.

Suomalainen itsenäistä työskentelyä korostava, ei-opettajajohtoinen opiskelukulttuuri voi olla erilainen kuin kotimaassa eivätkä verkko-oppimisympäristöt ja tietotekniikan ohjelmistot välttämättä ole entuudestaan tuttuja.

Saimaan ammattikorkeakoulu järjesti neljä kuukautta kestävästä maahanmuuttajille tarkoitetun ammattikorkeakouluopintoihin valmentavan koulutuksen. Koulutuksen tavoitteena oli parantaa suomen kielen taitoa sekä tutustuttaa ammattikorkeakouluopiskeluun ja koulutusaloihin. Koulutus oli kokonaan suomenkielistä.

Orientointi opintoihin alkaa konkreettisista asioista

Valmennuskurssin alussa oli orientoiva jakso, jolloin opiskelijoille esiteltiin ensinnäkin aivan konkreettiset asiat: missä sijaitsevat luokat, auditoriot, ruokalat, kirjasto ja opintotoimisto; miten internetistä löytyy lukujärjestys, opinto-opas, opiskelijan opas ja verkkosanakirja.

Sitten esiteltiin oppimiskäsityksiä, oppimistekniikoita ja tiedonhakumenetelmiä. Joka viikko oli myös ryhmänohjaajan tapaaminen, jossa puhuttiin kaikki ajankohtainen ja askarruttava.

Palaute tästä paketista oli tämän tyyppistä:

Nyt tiedän mitä on Moodle, SoleOps, WinhaVille ja sähköposti. Oppilaitos, luokat, toimisto ovat tuttuja. Tiedän miten haetaan ammattikorkeakouluun ja miten siellä opiskellaan.

Riittävät kieli- ja viestintätaidot ovat edellytys ammattikorkeakouluopinnoille

Opintojen alusta loppuun pyöri suomen kielen opetus. Tarkoitus oli opiskella suomen kielioppia, verbien aika- ja tapamuotoja, nominien taivutusta, lausetyyppejä, lauseenvastikkeita, objektin sijoja, ryhmätyöskentelyä, esiintymistaitoa ja asiatekstin referointia sekä totutella lukemaan korkeakoulutasoista kirjallisuutta. Muut toteutuivat mutta korkeakoulutasoisen kirjallisuuden lukeminen oli liian korkealle asetettu tavoite. Yleisaikakauslehden artikkelitkin tuntuivat vaikeilta, mikä oli opettajalle yllätys.

Alkuperäisten suunnitelmien ulkopuolelta mukaan suomen tunneille otettiin teemat puhekieli ja murteet: opiskelijat olivat opiskelleet aikaisemmin vain suomen kirjakieltä ja nyt he halusivat tutustua puhekieleen ja suomen murteisiin. Tämä aihe todella kiinnosti heitä.

Suomen tuntien aikana käytiin myös läpi oppilaitoksessamme vapaasti valittavana olevan oikeinkirjoituksen kurssin materiaali, ja osa maahanmuuttajista suoritti lopuksi tentin hyväksytysti – kaikki suomalaisetkaan eivät ole siihen pystyneet.

Tietotekniikan opetusta integroitiin suomen opetukseen muun muassa niin, että referaatti kirjoitettiin tutkimusraportin sääntöjen mukaisesti atk-opettajan johdolla ja samalla opittiin tietojenkäsittelyohjelman käyttö. Esitelmien diaesitykset tehtiin

nekin atk-luokassa, joten siinä opittiin kuvankäsittelyä ja diaesityksen teko. Koko koulutus huipentui viimeisen päivän diashowkavalkadiin, kun jokainen opiskelija piti esitelmän hänelle tärkeästä asiasta ja havainnollisti sitä taitavasti tehdyllä diaesityksellä.

Omaan alaan tutustuminen vahvistaa alan valinnan

Alkupreppauksen jälkeen opiskelijat päättivät, mihin koulutukseen he aikovat kevään yhteishaussa hakea. Noin puolet oli kiinnostunut sosionomiopinnoista tai toinen puolet sairaanhoitajaopinnoista. Yksi valitsi kuvataiteen. Viimeisen kahden kuukauden ajan opiskelu rytmittyi niin, että aamupäivällä opiskeltiin suomea ja sen jälkeen siirryttiin seuraamaan ammattialan oppitunteja. Oppitunneilta kirjoitettiin opintopäiväkirjaa, joka aivan opintojen loppuksi muokattiin pohdintaluvun sisältäväksi loppuraportiksi. Seuraavaksi esittelen poimintoja näistä oppimispäiväkirjoista.

Opettajat varmaankin puhuvat totuttuun tyyliinsä, oli luokassa maahanmuuttajia tai ei. Niinkin helpolla keinolla kuin puhenopeuden hidastamisella helpotettaisiin ulkomaalaisen oppimista. Tässä pari mainintaa:

Opettajan puhetta oli vaikea seurata, koska hän puhui nopeasti.

Ymmärsin vain jonkun verran, koska menttiin liian nopeasti minulle.

Luennon aihe kuulosti mielenkiintoiselta, mutta oli vaikea seurata opettajan puhetta. En pystynyt lukemaan kaikkia dioja enkä ehtinyt keskittyä aiheeseen. Koko tunti tuntui tylsältä.

Selkeä ja ymmärrettävä asian esitys sen sijaan sai kiitosta:

Opettaja kertoi helppotajuisesti ja selvästi.

Opettaja puhui rauhallisesti ja mielenkiintoisesti.

Opettaja puhui niin hyvin, että saimme selvää kaikesta, mitä hän selitti. Hän teki välillä myös kertauksia siitä, mitä hän alussa opetti. Tähän asti paras oppitunti, jossa minä olin.

Päiväkirjamerkinnöistä voi tulkita, että suomalainen avoin ja keskustelevalle oppimisilmapiiri koettiin myönteisesti:

Opiskelijat olivat aktiivisia. Opettaja ja opiskelijat vaihtoivat mielipiteitä asiasta.

Minusta tuntui, että opettajan kanssa kaikki opiskelijat olivat tosi ystävällisiä. Se on tosi hyvä juttu, koska opiskelijat voivat kysyä mitä vain opettajalta ja saa opiskella pelotta.

Keskustelujen lisäksi positiivista palautetta annettiin tunneilla tehdyistä harjoituksista, simulaatioista ja ryhmätöistä:

Opiskelijat tekivät harjoituksia. Opettaja neuvoi tarvittaessa. Tunti oli kiinnostava.

Me katsottiin miten sairaanhoitajaopiskelijat hoitivat nukkea simulaation avulla. Harjoittelun jälkeen opettaja ja opiskelijat kävivät palautekeskustelun: mitä meni hyvin tai mitä pitäisi kehittää. Ymmärsin ja kiinnostuin aiheesta.

Tutustuin opiskelijoiden ryhmätyöhön. Oli 5 ryhmää. Jokainen ryhmä sai oman tehtävän. Minun ryhmän teema oli ”Sepelvaltimotauti: Epäily sydäninfarktista”. Täytyi määrätä, mitkä voisivat olla potilaalle tehtävät tutkimukset ja verikokeet. Kaikki opiskelijat olivat ystävällisiä. Keskustelimme hyvin keskenämme.

Suomalaiset saivat hieman moitteita käytöstarojen puutteesta:

Luokka oli täynnä opiskelijoita, joten meille ei löytynyt istumapaikkoja. Jouduimme kantamaan käytävältä painavan sohvan omin voimin. Luennon aikana istuimme nurkissa ja taululla esitetty oppimateriaali ei ollut näkyvässä. Keskityin pelkästään opettajan puheeseen.

Vaikka kaikkea ei ymmärrettykään, tuntien seuraamisesta voi silti olla hyötyä:

Kolmen tunnin aikana käsiteltiin paljon asioita. Teemat olivat vaikeaymmärteisiä. Paljon monimutkaisia sanoja. Kirjoitin tuntemattomia sanoja. Opiskelu ei voi olla koko ajan helppoa. Sitkeys ja kärsivällisyys kuuluvat opiskeluun.

Seuraava oppimispäiväkirjojen pohdintaosioista koottu sitaatti kertoo, että valmennusta pidettiin kaiken kaikkiaan hyödyllisenä:

Oppituntien seuraamisesta on ollut valtavaa hyötyä. On tullut nähtyä paljon, mitä kannattaa pitää mielessä jos minun tavoite on päästä tutkinto-opiskelijaksi. Opintojen rakenteet, vuorovaikutukset opettajien ja opiskelijoiden välillä, opettamisen tavat herättivät ajatuksia mietittäväksi. Olen huomannut, että jos pääsen opiskelemaan, kyllä pystyn tekemään harjoitteluja ja opiskelutöitä.

Yhteenveto

Opiskelijoista 40 prosenttia oli täysin samaa mieltä ja 60 prosenttia osittain samaa mieltä siitä, että valmennuksen ansiosta heidän on mahdollista opiskella ammattikorkeakoulussa. Lopulta 30 prosenttia haki yhteishaussa ammattikorkeakouluun ja 10 prosenttia yliopistoon. Toisaalta valmennukseen osallistuneista yksi oppi suomen kielen jo kurssin ensimmäisen kolmanneksen aikana niin hyvin, että hän lopetti opinnot ja hakeutui työelämään, ja yksi sai valmennuskurssin ansiosta pätevyyskokeen toimia ammatissaan myös Suomessa. Kurssista oli hyötyä heillekin, jotka eivät hakeneet tutkinto-opiskelijoiksi, koska valmennuksen ansiosta he ymmärsivät, ettei kielitaito vielä tässä vaiheessa riitä ammattikorkeakouluopintoihin: ”Minun kielitaitoani pitää parantaa paljon. Minun pitää lukea ja harjoitella kirjoittaa suomea paljon.”

Tämän ensikertakokemuksen perusteella kouluttajat päättivät, että valmennuskurssi järjestetään vastedeskin. Pieniä muutoksia tehdään lähinnä käytännön järjestelyihin, kuten tuntimääriin ja tilavalintoihin. Suomen kielen ja tietotekniikan integraatiota jatketaan tai jopa lisätään.

3 Olga Bulavenko ja Marina Sablina: Kieli on avain opiskeltavaan kulttuuriin

Учебные профили бакалаврской программы «Европейские исследования» и магистерской программы «Страны Северной Европы», которые существуют в рамках специальности «Зарубежное регионоведение», включают в себя различные курсы по информации об изучаемом регионе. Для понимания культуры изучаемого объекта, большое значение имеет изучение языка региона. Язык не существует как изолированное понятие - он тесно связан со всеми сферами жизни общества. В интеграции с остальными курсами - например, по истории и экономике, культуре и политике региона, курс языка служит «ключом» к изучению различных аспектов жизни региона. Язык преподается не студентам-филологам – язык в программе обучения имеет прикладной характер. Целью является обучение основам бытовой, организационной и межкультурной коммуникации, что позволяет использовать комплекс культурологических, исторических, геополитических знаний. Основы концепции методики преподавания иностранного языка и усвоения студентами коммуникативных навыков согласовываются с высказыванием российского лингвиста Ефима Пассова, который замечает: «Содержанием образования является культура. Поэтому резонно предположить, что содержание иноязычного образования значительно шире, богаче и важнее, чем это традиционно представляется» (Passov 2002).

Кафедра «Международные отношения» является кафедрой Гуманитарного института Санкт-Петербургского Политехнического университета Петра Великого. Финский язык изучается на кафедре «Международные отношения» с 2002 года. Программа языковой подготовки, например, изучение финского языка, предусматривает большое количество учебных часов. На изучение финского языка отводится 8 учебных часов в неделю.

Соответственно, за 3,5 учебных года (за 7 семестров) программы бакалавриата временной ресурс обучению финского языка сводится к внушительной цифре - 1624 учебных часа. Это примерно 45 кредитов. В процентном отношении к учебным часам полной программы бакалавриата программа финского языка составляет 22%. Данная подготовка предполагает хорошее владение языком по окончании обучения в университете. Обычно студенты достигают уровня B1.

Во время обучения в программе бакалавриата студенты осваивают 2 программы языка:

1. «Язык региона специализации» (1,2,3 и 4 семестр)
2. «Финский язык (регионы)» (5,6,7 семестр).

Обычно в начальном периоде, в течение первых четырех семестров, с группой работает один преподаватель. По нашему мнению, таким образом можно дать студентам целостное представление о структуре финского языка, морфологии и синтаксисе. Наряду со знакомством с грамматической структурой языка, с первого занятия преподаватель осуществляет коммуникативный системно-целостный подход к изучению финского языка. Задача преподавателя раскрывается в управлении учебным общением и подготовке студентов к реальному общению с финскими студентами, преподавателями, коллегами – носителями языка.

В программе «Язык региона специализации» содержится 972 учебных часа. Основной целью обучения является формирование компетенций необходимых для организационно – коммуникационной деятельности по осуществлению контактов с зарубежными странами и регионами, формирование практического владения разговорно-бытовой речью и языком специальности для активного применения, как в повседневном, так и в профессиональном общении.

Второй период изучения финского языка, проходящий во время пятого, шестого и седьмого семестров, поддерживается программой бакалавриата «Финский язык (регионы)». Учебно-часовая наполненность этого периода составляет 652 часа. Цели и задачи этой программы отличаются от

предыдущей направленностью на прикладной аспект изучения языка - приобретение навыков письменного перевода и публичной речи (дискуссии, презентации докладов), на понимание речи, на развитие навыков устной диалогической речи. Происходит полное освоение грамматических конструкций, интенсивное наращивание лексического запаса и овладение навыками разговорной речи. Таким образом, поставленная целью, задача достижения языкового уровня В1 может быть достигнута.

В результате обучения студентам предоставляется возможность реализовать умения, направленные на особенности профессиональной деятельности, овладеть закономерностями и приемами моделирования этой деятельности на аудиторных занятиях.

Особенностью системы российского обучения в высшей школе является горизонтальная структура организации учебного процесса. Это означает, что группы студентов, изучающих язык и прочие дисциплины, не меняются в течение всего времени обучения, что обеспечивает преемственность получаемых знаний и возможность планирования системы обучения, нацеленную на определенную группу. Результат может быть в таком случае достаточно предсказуемым, так как группа получает последовательно построенную по тематике, лексике и сложности программу курсов языка. Перерывов в обучении языку у студентов нет – в течение семи семестров студент изучает язык 8 часов в неделю.

При непрерывных занятиях в группе, которая не меняется по составу, встает задача сохранения мотивации студентов и преподавателя. Присутствие интереса и мотивации обучения важны не только в начале обучения, но не менее, а может быть и более важны в течение всего периода обучения. Каковы же они у российских студентов?

На кафедре «Международные отношения» обучаются студенты из многих регионов России. Для них направление «Финляндия и финский язык»

является некой «экзотикой». Предоставляемая возможность изучения и посещения страны изучаемого языка порождает интерес.

Ефим Пассов (Passov 2000) замечает, что мотивация обновления знаний растёт, если студент понимает, что с помощью языка он открывает дверь в мир новой культуры. Устойчивые выражения, пословицы, книги, музыка, объекты архитектуры, события – каждая порция языка и каждое его применение выступают как объекты знакомства с новой культурой. На первом и втором году обучения используются модели интерактивных упражнений, использования схем, карточек и метода элаборации (Kristiansen 1999). В пятом семестре студентам предлагается курс на русском языке «Культура Финляндии. Литература Финляндии.».

На определенном этапе, обычно это происходит после второго курса обучения, наблюдается спад интереса. Учащимся кажется, что они уже обладают достаточными знаниями. Студенты начинают задумываться о своей трудовой жизни после университета. Перед ними встает вопрос трудоустройства после окончания университета. В этот момент необходима мотивация дальнейшего обучения. Поэтому на третьем и четвёртом году обучения в программу обучения вводятся специализированные курсы, такие как: «Yhteiskuntaoppi», «Työelämän suomi», «Katsellaan ja keskustellaan» (perustuu videomateriaaleihin), «Suomen mediaviestintä», «Suomen kirjallisuutta», ”Suomen kielen eritaitoja» (комплексный курс различных языковых компетенций). Интерес и мотивация изучения того или иного курса исходят из понимания учащимися рациональности применения полученных знаний в будущей работе.

У студентов пользуются популярностью программы студенческого обмена. Это также фактор, с помощью которого поддерживается мотивация. Программы по обмену позволяют студентам не только повысить уровень финского и английского языков, но и познакомиться с жизнью Финляндии «изнутри», что студенты считают великолепным позитивным опытом. Студенты, знакомые с реалиями жизни в Финляндии, более уверены в освоении программы кафедры.

На основе Договора о сотрудничестве (8.4.2015) между Сайменским университетом прикладных наук и Санкт-Петербургским Политехническим университетом Петра Великого предусмотрен обмен преподавателями. Преподаватель – носитель языка вносит плодотворный вклад в процесс преподавания и поддерживает мотивацию студента. Преподаватели по обмену вносят обязательный элемент «культурного присутствия», необходимый для гармоничного изучения языка. Одним из видов деятельности являются краткосрочные курсы финского языка для российских студентов и краткосрочные курсы русского языка для финских студентов. Преподаватели финского языка кафедры международных отношений также регулярно посещают финские университеты с лекциями.

Преподавателю, у которого есть опыт преподавания иностранного языка, одновременно специалисту в области преподавания русского языка как иностранного и финского языка как иностранного, легче объяснить некоторые явления языка. В преподавании иностранного языка важно не пытаться механически запомнить отдельные слова или слова в контексте, но и понять логику изучаемого языка. Финский язык является для российских студентов языком с иным строем, с иными фонетическими и просодическими явлениями. Но преподавателю, имеющему опыт в преподавании обоих языков, легче помочь студентам преодолеть трудности изучаемого языка. Приведем частный пример. Для российских студентов определенную трудность представляют объектные падежи финского языка (аккузатив и партитив), для финских студентов - совершенный и несовершенный вид русских глаголов. Сопоставляя эти два явления, преподаватель довольно легко может объяснить учащимся логику данных явлений. Большую роль в развитии навыков межкультурной коммуникации имеют совместные занятия с группами финских студентов, приезжающих на краткосрочные курсы на кафедру «Международные отношения».

Программа для магистратуры «Язык региона специализации» всегда индивидуальна для данной группы. Выбор материала и уровня программы полностью зависит от уровня подготовки магистрантов. На практике существуют различные варианты: или на программу поступают студенты,

которые начинают изучение финского языка; или поступают студенты, продолжающие изучение финского языка. Программа составляет 210 учебных аудиторных часов.

Этого времени достаточно лишь на то, чтобы обучить студента на уровне A1, если это студент, ранее не изучавший финский язык.

Продолжающие изучать язык студенты совершенствуют умения всех аспектов владения финским языком.

Преподаватели финского языка постоянно стараются разными способами повышать уровень владения языком и социолингвистической и социокультурной компетентностью для того, чтобы более глубоко и интересно преподавать язык. Для этого есть возможности в Петербурге – например, многообразные программы Института Финляндии в Петербурге и программы Консульства Финляндии в Петербурге. Также преподаватели пользуются возможностью участвовать в стажировках в университетах-партнерах.

Литература:

1. Пассов Е.И., Программа-концепция коммуникативного иноязычного образования. – Москва, 2000.
2. Пассов Е. И. , Иноязычная культура как содержание иноязычного образования, 2002
3. Kristiansen, Irene, Tehokkaita oppimissrategioita/ Irene Kristiansen. – WSOY, 1999.
4. Eurooppalaisen viitekehyksen kielitaidon tasoasteikko [electronic resource], <https://www.eui.eu/Documents/ServicesAdmin/LanguageCentre/CEF.pdf>.

4 Jaana Häkli: Viisi keittiömestaria – viisi tähteä

Saimaan ammattikorkeakoulun hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma on jo vuosien ajan tehnyt aktiivista yhteistyötä erityisesti opettaja- ja opiskelijavaihdossa lounais-Saksassa, Saarbrückenissä sijaitsevan Saarlandin korkeakoulun, HTW Saarin, kanssa. Yhteistyö on ollut säännöllistä erityisesti opettajavaihdossa, mutta opiskelijavaihdot ovat olleet vähäisiä, koska hotelli- ja ravintola-alan opiskelijoiden saksan kielen taito ja kiinnostus saksan kieleen erityisesti suomalaisopiskelijoiden parissa on laskenut. Espanjan ja venäjän lukeminen lukiossa on tullut suosituimmaksi, ja siksi ammattikorkeakoulussakin saksan kielen opinnot aloitetaan yleensä alkeista ja jatkavan saksan kursseja ei voida järjestää vähäisen osallistujamäärän takia. Opiskelijat eivät myöskään pidä saksankielistä kulttuurialuetta mielenkiintoisena, vaan suuntaavat opiskelijavaihtoon mieluummin Espanjaan, Tšekin tasavaltaan tai Aasian maihin. Saksankielisen kulttuurialueen maantuntemus ja kielen osaaminen olisivat kuitenkin Suomen kansantalouden kannalta tärkeitä asioita; matkailevathan saksalaiset eniten maailmassa ja ovathan he merkittävä matkailijaryhmä myös Suomessa.

Saarlandin osavaltio on mielenkiintoinen kolkka Saksaa erityisesti hotelli- ja ravintola-alan ammattilaisille. Ranskan raja on lähellä ja viininviljelyalueita on joka puolella. Keittotaito nojautuu saksalaiseen keittiöön, mutta hyödyntää ranskalaisen keittiön hienoja nyansseja. Ranskalainen flair näkyy myös kaupunkikuvassa ja saarbrückeniläisissä, jotka nauttivat elämästä erityisesti hyvän viinin ja ruoan muodossa. Osavaltion maantieteellinen sijainti mahdollistaa myös sen, että aamiaisen voi nauttia Saksassa, lounaan Luxemburgissa ja illallisen Ranskassa. Tämä ei ole monessa maailman kolkassa mahdollista. Muun muassa näistä syistä Saarlandin osavaltiosta on syntynyt yksi Saksan gastronomian kehoista. Osavaltion pääkaupungista Saarbrückenistä löytyy katu, jossa 500m matkan varrella on kolme ravintolaa, joilla on yhteensä viisi Michelin-tähteä.

HTW Saarín, Saarbrückenin toisen asteen hotelli- ja ravintolakoulun ja Saimaan ammattikorkeakoulun ruokatuotannon lehtorin ja keittiömestarin Jukka Moilasen useamman vuoden pituisen yhteistyön innoittamana HTW Saar halusi tehdä vuotuisesta Eurooppa-viikostaan isomman projektin ja ehdotti kansainvälisyysviikon kruunuksi yhteistä hyväntekeväisyysprojektia, johon Saimian restonomi-opiskelijat ja saksalaiset opiskelijat osallistuisivat. Projektin tarkoituksena oli luoda hyväntekeväisyysillallinen yhteistyössä alueen keittiömestariähtien kanssa, lisätä HTW Saarín ja alueen tunnettuutta vaihto-opiskelukohteena Saimian opiskelijoiden parissa, aktivoida nuoria hyväntekeväisyystyöhön ja antaa heille niin ammatillisia kuin viestinnällisiä taitoja ja elämyksiä, joita he eivät unohtaisi. Tavoitteena oli myös kannustaa opiskelijoita opiskelijavaihtoon Saksaan ja saksan kielen opiskeluun.

Opiskelijat valittiin kirjallisen hakuprosessin avulla. Valintakriteereinä pidettiin opintomenestystä, ammatillista osaamista, saksan kielen osaamista ja motivaatiota. Projekti herätti mielenkiintoa opiskelijoissa ja opiskelijavalinta ei ollut helppo. Loppujen lopuksi kahdeksan hengen opiskelijajoukko oli mahdollisimman heterogeeninen: mukana oli kaksi aikuisopiskelijaa, kaksi ulkomaalaista opiskelijaa kansainvälisestä koulutusohjelmasta, kaksi ensimmäisen vuoden ammattiopistotaustaista opiskelijaa ja kaksi ammatillisesti vahvaa osaajaa, joiden opiskelumotivaatio oli heikentymässä. Projektin kommunikaatiokieli oli koko ajan englanti, sillä opiskelijoiden saksan kielen osaamisessa oli suuria eroja. Alusta alkaen opiskelijoista muodostui tiivis tiimi, jossa jokainen hoiti oman osuutensa.

Ennen varsinaista projektimatkaa opiskelijat harjoittivat viestintä- ja mediaosaamistaitojaan, sillä heidän tehtävänä oli laatia hyväntekeväisyysillallisella esitettävät esittelyvideot hotelli- ja ravintola-alan opiskelusta Saimaan ammattikorkeakoulussa sekä paikallisesta hyväntekeväisyysorganisaatiosta eli Imatran Pelastakaa Lapset ry:stä, jolle hyväntekeväisyysillallisen Suomen tuotot suunnattaisiin. Opiskelijat laativat projektista lehdistötiedotteen, osallistuivat lehdistötilaisuuteen, käänsovät Saksassa valmistettavan alkuruoan reseptit saksaksi ja englanniksi ja laativat alkuruoalle esittelykuvauksen. Annoksen eri komponenttien tekoa harjoiteltiin

myös Suomessa normaalien oppituntien ulkopuolisena aikana. Ennen matkaa opiskelijat keskustelivat saksalaisopiskelijoiden kanssa toisiinsa tutustuen projektille luodussa Facebook-ryhmässä. Ennakkotehtävät tehtiin opettajien ohjauksessa ja tehtävien teko toi hyvin esiin, että opiskelijat eivät välttämättä ymmärrä, millainen kuvamateriaali on videoissa mielenkiintoista, miten haastatteluissa saadaan muitakin kuin kyllä/ei -vastauksia tai että kuinka paljon aikaa videon editointi vie. Ennen matkaa opiskelijoiden epätietoisuuden sietokykyä testattiin myös, sillä Saksasta ei tietoa projektin käytännön toteutuksesta saatukaan aivan niin helposti kuin odotimme. Monet asiat, joita haluttiin valmistella, selvisivätkin vasta paikan päällä.

Saarbrückenissä opiskelijat osallistuivat kansainvälisyysviikon vierailevien opettajien opetukseen ja tutustuivat kaupunkiin ja Eurooppa-viikon tapahtumiin saksalaisopiskelijoiden johdolla. Hyväntekeväisyysillallisen esivalmisteluja riitti erityisesti juhlasalin koristelussa ja asiakaspalvelun harjoittelussa. Tilaisuus oli plaseerattu ja opiskelijat osallistuivat joko keittiötyöhön tai asiakaspalvelutyöhön. Fine dining-illallista kunnioittivat läsnäolollaan mm. Euroopan unionin tuomioistuimen tuomari, Saarbrückenin pormestari, Saarlandin opetusviraston päällikkö, alueen yritysten toimitusjohtajia sekä Saimaan ammattikorkeakoulun rehtori ja vararehtori.

Opiskelijoiden näkökulmasta kaikkein vaikutusvaltaisimmat ihmiset löytyivät kuitenkin keittiöstä, sillä miten usein restonomi-opiskelijat pääsevät näkemään ja osallistumaan jälkiruoan valmistukseen, jota johtaa kolmen Michelin-tähden ravintolan keittiömestari Klaus Erfort. Muilla keittiömestareilla oli yksi Michelin-tähti ja yhdellä Michelin-kunniamaininta. Vähäisenä ei voi myöskään pitää Saimian lehtorin Jukka Moilasen Pro-opettajapalkintoa ja hänen kansainvälistä työtään esimerkiksi pohjoismaiden keittiömestareiden yhdistyksessä.

Hyväntekeväisyysillallinen koostui viidestä ruokalajista ja viidestä tähdestä. Saimian opiskelijat vastasivat kylmästä alkuruoasta, jossa oli useampia komponentteja kuten lohipastramia, sampirullaa, karjalaista kaviaaria, mummon reseptin mukaan maustettua kurkkua ja lahjoituksena saatua imatralaista

ruisleipää, tällä kertaa sipsin muodossa. Alkuruoka herätti makukirjollaan ja värikkyydellään ihastusta ja loi korkeat odotukset illan muille makuelämyksille.

Cliff Hämmerlen alkuruoasta löytyi keisarihummeria kahdella tapaa ja kahdenlaista mangokastiketta, joissa tulisuusaste vaihteli. Ruoan asettele lautaselle sai varmasti jokaisen illallisen nauttijan vakuuttuneeksi siitä, että ruoanlaitto on myös taidetta. Alexander Kunzin lämmin alkuruoka puolestaan toi esiin saksalaisen keittiön lihaosaamista ja sesongin mukaista herkuttelua, mikä Saksassa on hyvin tyypillistä. Suussa sulava ylikypsä possunposki ja villivalkosipulilla maustettu parsahöystö olivat kaikessa yksinkertaisuudessaan loistava makuyhdistelmä. Monen nautiskelijan mielestä tämä oli koko illallisen paras annos.

Pääruoaksi tarjottiin Jörg Künzerin mantelitaikinaan leivottua lampaan sisäfileetä, papuja ja grenaille-perunoita. Illallisen kruunasi itseoikeutetusti Klaus Erfortin suklainen jälkiruokayllätys, jossa suklaapallon sisältä löytyi rapeaa nougatia ja koivunterva-aromilla maustettua karpalovaahtoa ja suklaavaahtoa. Annos oli varsinainen makujen sinfonia, vaikka terva-aromi monien saksalaisten mielestä olikin liian outo maku. He kun eivät ole tottuneet tervan makuun samalla tavoin kuin me tervapastilleja, tervasnapsia tai tervasampoota käyttävät suomalaiset. Ulkonäkönsä puolesta ruoka oli varsinainen taideteos.

Illallista kyydittivät myös lahjoituksena saadut alueen viinit, autistisen pianistin hieno musisointi ja hyväntekeväisyyskohteiden esittelyt. Ruokalajien välillä ruokailijat kävivät myös laittamassa panoksiaan hiljaisen huutokaupan tuotteille, jotka oli kaikki saatu lahjoituksina Suomesta ja Saksasta. Huutokaupassa huudettiin niin karjalaista kaviaaria, suppilovahveroita, tyrnimehua, saksalaista taidetta kuin huippukokkien signeeraamia kokkihattuja.

Illallisen huipennus oli, kun kaikki onnistuneet hyväntekeväisyysillallisen tekijät, opiskelijat mukaan luettuina, kutsuttiin lavalle. Aplodeille ja osallistujien hymyille ei meinannut tulla loppua. Jokainen ruokailija varmasti koki saaneensa vastinetta 90 euron illalliskortilleen. Ilta oli elämys kaikille aisteille: kaunista, herkullista ruokaa ja juomaa, ammattimaista asiakaspalvelua ja upeaa musiikkia.

Pitkästä työllästä ja opiskelijoiden ammatillisesta osaamisesta palkitsimme heidät seuraavana päivänä ekskursiolla Luxemburgiin, jossa kävimme tutustumassa Unesco:n maailmanperintökohteeseen eli Luxemburgin vanhaan kaupunkiin. Monelle opiskelijalle Euroopan rajattomuus tuli nyt ensimmäisen kerran konkreettiseksi.

Matkan jälkeen opiskelijat kirjoittivat matkaraportit ja heidän kanssaan käytiin palautekeskustelut. Opettajat olivat erittäin tyytyväisiä Saimian opiskelijoiden ammattitaitoon ja asenteeseen. Opiskelijat saivat myös projektista ikimuistoisen mahdollisuuden perehtyä toisen maan työkuulttuuriin ja pääsivät osallistumaan tapahtumaan, jollaista heidän työuralleen ei varmasti toista tule, sillä ei ole tavanomaista, että huippuravintoloitsijat tekevät näin tiivistä yhteistyötä.

Kaiken kaikkiaan projektista tuli yhteensä 12 projektiopintopistettä opiskelijoiden vapaasti valittaviin opintoihin. Hyväntekeväisyyteen lahjoitettu rahasumma oli yhteensä 7000€ ja se jaettiin Imatran Pelastakaa Lapset ry:n ja Saarlandin autistiterapiakeskuksen kesken. Matkalle osallistuneita opiskelijoita on myös menossa Saksaan opiskelijavaihtoon, sillä projektin myötä heidän kynnys lähteä vaihtoon madaltui, kun opiskelijat huomasivat, että he pärjäävät Saksassa kielitaidollaan. Kaiken kaikkiaan tällaisia käytännönläheisiä projekteja haluttaisiin lisää ja niille olisi tarvetta niin ammatillisesta kuin opiskelumotivaation ylläpidon näkökulmasta. On tärkeää, että oppilaitos luo opiskelijoille erilaisia oppimistilanteita, joissa ammattiaineet ja esimerkiksi viestintä ja vieraat kielet yhdistyvät niin, että opiskelijat myös näkevät konkreettisesti, miksi viestintää, vieraita kieliä ja kansainvälisyyttä kannattaa opiskella.

5 Mari Pyysalo: Kieltenopetuksen ja ammattiaineen integraatio tekniikan alalla

Tekniikan alalla insinöörien koulutuksessa integraatiolla on jo pitkät perinteet, vaikkei termiä integraatio olekaan käytetty aiemmin kovin ahkerasti. Perusajatuksena on ollut työelämää varten annettava koulutus ja eri oppiaineiden yhdistäminen tätä tarkoitusta varten silloin, kun se on järkeenkäypää eli tukee molempien aineiden, sekä kielen että ammattiaineen, tavoitteita.

Saimaan ammattikorkeakoulussa on jo usean vuoden ajan integroitu englanninkielisen koulutusohjelman Mechanical Engineering and Production Technology kaksi kurssia: English for Technical Documentation ja Project C. Englannin kurssilla harjoitellaan suullisia esityksiä ja kirjallisia raportteja. Project C –kurssilla opiskelijat toimivat ryhmissä ja jakavat työtehtävät tiimissään työelämän tapaan. Projektiryhmien tehtävänä on löytää parannusehdotuksia ja lisätä tehokkuutta tutkimissaan prosesseissa, esitellä tuloksia suullisesti tietyin väliajoin ja raportoida tuloksista kirjallisesti.

Molemmat kurssit alkavat itsenäisesti. Project C –kurssin opettaja perehdyttää opiskelijat projektityöhön ja englanninopettaja harjoituttaa suullista esittämistä ja kirjallista raportointia. Myöhemmin kurssit integroituvat ja sekä suulliset että kirjalliset tuotokset liittyvät meneillään olevaan projektiin.

Opiskelijoille tehdyn kyselyn perusteella näiden kahden kurssin integraatio on onnistunut ratkaisu. Opiskelijat listasivat integraation suurimmaksi eduksi sen, että järjestely aikataulutuksineen muistuttaa oikeata työelämää ja siksi he tuntevat itsensä aikuisemmiksi, suhtautuvat tehtäviin asiaankuuluvalla vakavuudella ja valmistautuvat paremmin. Monen opiskelijan mielestä integraatio lisää kummankin yksittäisen kurssin arvostusta ja saa yrittämään enemmän kummankin kurssin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Englannin kurssin alkuosan kirjalliset tehtävät koettiin hyödyllisiksi. Monet opiskelijat huomasivat kuitenkin kirjoitustehon lisääntyvän, kun kirjoitettavat

raportit liittyivät työn alla olevaan projektiin. Harvojen negatiivisten palautekommenttien yhteydessä jotkut opiskelijat valittivat, että integraatio on vaikeaa, koska heillä ei ole siitä kokemuksia oman kulttuurinsa koulutusjärjestelmässä.

6 Anneli Rinnevali: Opiskelijoiden kokemuksia englannin kielen opiskelusta verkossa

Tähän artikkeliin on koottu Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kokemuksia englannin kielen opiskelusta verkossa. Pohdinnat on kerätty opiskelijoiden kertomuksista, joissa he ovat arvioineet omaa oppimistaan Business Correspondence –kurssilla. Opiskelijoita oli yhteensä 87 ja he osallistuivat joko International Business –ohjelman pakolliselle englannin liikekirjeenvaihdon kurssille keväällä 2015 tai avoimen ammattikorkeakoulun tarjoamalle kesäkoulun kurssille elokuussa 2015.

Itsearviointi oli yksi oppimistehtävä BC–kurssilla, jonka laajuus on kolme opintopistettä. Osallistujat olivat pääasiassa Saimaan amk:n tradenomiopiskelijoita joko englanninkielisestä tai suomenkielisestä koulutusohjelmasta, mutta mukana oli myös insinööreiksi ja restonomeiksi opiskelevia. Lisäksi kesäkoulun verkkokurssille osallistui muutama Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelija Kuopiosta sekä Saimaan ammattikorkeakouluun tulleita vaihto-opiskelijoita. Suurin kansallisuusryhmä olivat venäläiset, seuraavaksi eniten mukana oli suomalaisia, saksalaisia, vietnamilaisia ja kiinalaisia opiskelijoita. Kansallisuuksien joukosta löytyi myös Ranska, Japani ja Yhdysvallat.

Englannin liikekirjeenvaihdon opiskelu Saimaan amk:ssa tapahtuu kokonaan verkossa ja kokonaan englannin kielellä. Opettaja tapaa opiskelijat kurssin alussa aloitusluennolla (2 h) ja kurssin lopuksi järjestettävässä tentissä (2 h). Aloitusluennolla esitellään kurssin sisältö ja rakenne, opiskelumateriaali ja

tehtävätyypit, suoritusvaatimukset ja arvioinnin perusteet sekä aikataulu. Opiskelijoille kerrotaan myös ongelmista, joita aiemmat opiskelijat ovat kohdanneet ja annetaan neuvoja niiden ratkaisemiseksi. Lisäksi pyritään muodostamaan 2 – 3 opiskelijan ryhmät, ns. tiimit, mikä on usein joustavinta tehdä silloin, kun suurin osa opiskelijoista on kokoontunut yhteen. Aloitusluennolle ei ole pakollista osallistua. Kaikki ohjeet löytyvät myös Moodle-alustalta. Kurssin loppuun järjestetään perinteinen tentti luokahuoneessa. Sähköistä tenttiä on kokeiltu, mutta sen kehittäminen toimivaksi ja luotettavaksi vaatii vielä lisää testaamista.

Kurssin oppimateriaalit ja harjoitustehtävät ovat Moodle-alustalla, jonne opiskelijat myös palauttavat laatimansa liikekirjeet arvioitaviksi ja jota kautta he saavat opettajan antaman arviointipalautteen. Moodlen ilmoitustaulua käytetään tiedotuskanavana. Opiskelijat voivat ottaa yhteyttä opettajaan joko sähköpostitse tai Moodlen viestitoiminnolla. Keskinäisessä yhteydenpidossaan opiskelijat ovat kertoneet käyttävänsä sähköpostin ohella muun muassa Facebookia, WhatsAppia ja GoogleDocsia.

Opiskelijat työskentelevät osittain yksin, osittain tiimeissä. Täysin itsenäisesti he voivat tutustua teorian tietoon, lukea mallikirjeitä sekä tehdä sanasto- ja fraasiharjoituksia. Nämä harjoitukset on toteutettu Hot Potatoes –ohjelmalla ja ne löytyvät suoraan kurssialustalta. Harjoitukset ovat muodoltaan monivalinta-, aukkotäydennys- ja yhdistämistehtäviä, sekoitettuja lauseita ja sanaristikoita. Nämä verkkotehtävät on tarkoitettu liikekielen erityissanaston ja tyylin oppimiseen. Opiskelija voi tehdä harjoitukset useita kertoja ja seurata oppimisensa edistymistä. Ohjelma tarkastaa suoritukset ja antaa palautteena prosenttilukuna, joka kertoo oikeiden vastausten määrän.

Opiskelu tiimeissä tapahtuu siten, että jokainen opiskelija luo oman yrityksensä, joka käy kauppaa toisen opiskelijan yrityksen kanssa. Kukin opiskelija sekä myy että ostaa jotakin. Esimerkiksi hotelli ostaa siivousaineita niitä myyvältä yritykseltä ja vastavuoroisesti myy majoituspalveluja siivousaineyrityksen henkilöstölle, joka on tulossa messuvierailulle ko. kaupunkiin. Kaksisuuntaisessa prosessissa opiskelija saa tilaisuuden harjoitella sekä myyjän että ostajan roolia

ja kirjoittaa kaikki kaupankäynnin yleisimmät asiakirjat. Tällä tavalla pyritään tarjoamaan aitoa työelämää muistuttava oppimistilanne.

Liikeviestintä sopii aiheena hyvin itsenäiseen verkko-opiskeluun, kun keskitytään vain sen kirjalliseen osa-alueeseen eli kirjeenvaihtoon. Kaupankäynti vaihteittain etenevänä prosessina tarjoaa rungon, jolle voi rakentaa asteittain laajenevan ja aina aiemmin opittua kertaavan oppimateriaalin. Prosessi jäsentää tiimien työskentelyä, koska vastaanotettu viesti vaatii aina reagointia. Prosessi luo myös aikataulun, kun muistetaan työelämän sääntö, että viestiin on vastattava kohtuullisen ajan kuluessa. Työskentely ei ole paikkaan tai aikaan sidottua, kun käytettävissä on nopeat sähköiset viestintävälineet. Toki kursseilla on tietty ajoitus, esimerkiksi kesäkoulussa intensiiviset kolme viikkoa. Lisäksi osalle tehtävistä (kirjeet) on laadittu palautusaikataulu jäsentämään opiskelijoiden ja opettajankin ajan käyttöä.

Business Correspondence –kurssin itsearviointitehtävässä opiskelijat vastaavat kysymykseen *How would you evaluate your own work and learning during this course?* Muutamia tarkentavia kysymyksiä on annettu helpottamaan pohdintaa, ja niitä on tässä käytetty jäsentämään kuvausta opiskelijoiden kokemuksista. Pääpaino on ajatuksilla opiskelusta verkkoympäristössä.

How did you manage with the course?

Useimmat opiskelijat tunsivat suoriutuneensa kurssilla hyvin ja pitivät itsenäisestä verkossa työskentelystä. Yllättävän moni oli ensimmäistä kertaa verkkokurssilla. He kertoivat aloittamisen ongelmista: kurssisivustolla oli paljon asiaa ja oli vaikea keksiä, mistä aloittaa ja miten edetä. He myös kaipasivat opastusta verkkotehtävien (Hot Potatoes) teossa ja erityisesti kirjetiedostojen palauttamisessa Moodleen. Toiset taas olivat opiskelleet liikekirjeenvaihtoa suomeksi ja/tai ruotsiksi samanlaisella verkkokurssilla Moodlella tai verkkoalusta oli tuttu muista opinnoista. Ehkä tästä syystä kirjoituksissa mainittiin vain harvoin teknisten ongelmien vaikeuttaneen opiskelua.

- *At the beginning of the course, it was somehow not easy for me to work online. It was the first time that I have to upload assignments and to do exercises with deadline. What made it also a bit complicated was to work*

in a team, because I always had to wait for my partner to send me their letters in order to complete mine. After some time, I got the feeling that I liked it that way, working online and also receiving feedback from the professor, which I think it was the most important.

- *For me it was quite new to learn all the topics by myself without having a lecture first and afterwards to apply the learnt content. But everything worked out well.*

How well could you manage your time?

Ajankäytön hallintaa tuki erityisesti kaksi seikkaa: samanhenkisen parin löytäminen ja opettajan osalle tehtävistä asettamat palautuspäivämäärät. Muutamat kertoivat, että kurssin alussa he määrittelivät tavoitteet ja laativat aikataulun yhdessä parin kanssa. Yksi opiskelija mainitsi aikataulun visualisoimisen helpottaneen kokonaisuuden hahmottamisessa. Hän syötti tehtävien palautuspäivämäärät Excel-tilukoon, laitoi paperitulosteen seinälle ja eteni suunnitelman mukaan.

- *With a steady pace of work I managed the workload relatively well.*
- *The deadlines were also good because you didn't have to rush with the letters, but by following the deadlines you got everything done without falling behind.*
- *If you don't return the tasks, you fail your partner's course as well. That thought gives you much motivation.*
-

Moodle-alustalla oli käytössä myös Activity Completion –toiminto. Opiskelijoilla oli mahdollisuus merkitä ”ruksi” tehtävän otsakkeen vieressä olevaan ruutuun, kun tehtävä oli suoritettu. Joissakin tehtävissä ”ruksi” ilmestyi ruutuun vasta, kun opettaja oli arvioinut tehtävän hyväksytyksi tai opiskelija oli avannut sivun/tiedoston (oletettavasti myös lukenut sen sisällön).

- *The setting of the check mark also felt like a motivation tool for me. It was always like a little reward to me, setting the check mark after the effort for the exercises and assignments.*
-

Ajankäytön hallinnassa mainittiin seuraavia vaikeuksia: työn ja perheen vaatimukset, paljon muita opiskelutehtäviä samaan aikaan, hankaluudet saada aikataulu sovitettua yhteen parin kanssa ja virhearvioinnit omassa ajankäytössä.

- *My time management wasn't optimal, this was ... because of my work shifts but that can't be used as explanation why I returned some of the assignments late.*
- *The course didn't start as well as I hoped. We agreed with my partner that we would write all the assignments at once. That didn't go as planned ... I struggled with the time management.*
- *It was not hard to manage the time. Of course, there were some moments when we were in a hurry, doing the exercises but it was twice. The hardest thing was that first you had to wait for your partner's work in order to write her a feedback/answer.*

Opiskeluun käytetty aika vaihteli melko paljon: alle yhdestä tunnista useaan tuntiin asiakirjaa eli aihekokonaisuutta kohti. Ajan riittävydestä oli erilaisia kokemuksia. Kevään kurssilla opintoihin oli käytettävissä kokonainen periodi eli kahdeksan viikkoa mutta kesäkoulun kurssilla vain alle kolme viikkoa. Lyhyellä intensiivikurssilla aikataulu ei tietysti jouta kovin paljon ja pienetkin sairastumiset tai muut esteet hankaloittavat etenemistä. Muutamat opiskelijat kommentoivat, että heille jäi joskus liian vähän aikaa laatia vastauskirjeitään ja varsinkin tehdä valmistavia tehtäviä ja tiedonhakua yhtä perusteellisesti kuin he olisivat halunneet. Useiden mielestä aikaa taas oli riittävästi. Syyksi mainittiin muun muassa helpompi jakso muissa opinnoissa.

What did you learn?

Monet kirjoittivat oppineensa liikekirjeenvaihdon erikoissanastoa ja -sanontoja, liikekielen muodollista tyyliä, kohteliasta ja vastaanottajaa arvostavaa asennoitumista, tiivistä ilmaisua, asettelumallien noudattamista ja kuinka tärkeää on vastata saatuun viestiin täsmällisesti.

- *My word bank has been enriched with new useful business vocabulary, which, in my opinion, will help me to feel more confident while contacting the partners.*
- *At the very beginning it felt a bit difficult to start writing a business letter but eventually it got a lot easier. On the second week of the course writing a business letter took half the time than one week earlier. It was nice to notice that I was getting used to the formal business style of writing and it wasn't so challenging any longer.*
-

Jotkut kaipasivat lisää oppimateriaalia Moodleen, toisten mielestä sitä oli liikaakin. Osa etsi lisää tietoa internetistä tai oppikirjoista, osa pystyi tukeutumaan aikaisemmin opinnoissa tai työelämässä hankittuun osaamiseen. Ilahduttavan

moni mainitsi oppineensa käyttämään apuneuvoja. Verkkokurssilla opettaja ei ole yhtä nopeasti vastaamassa kysymyksiin kuin luokkahuoneessa, mikä ilmeisesti kannustaa opiskelijoita ratkomaan pulmia itsenäisesti. Toki opettajankin apua pyydettiin, yleisimmin sähköpostitse mutta myös lähettämällä viesti Moodlen kautta (Moodle Messages).

- *I also learned that google search engine works great as sentence correction and grammar checking tool.*
- *Virtual learning with study materials in Moodle support very well my learning. Also a book (Business first) which I borrowed from library was a good help.*
- *I find out most of information from Moodle, but I did have to search special vocabulary from internet.*
-

How did the virtual learning method and study materials support your learning?

Muutama opiskelija mainitsi, että opiskelu verkossa auttoi keskittymään paremmin ja käyttämään ajan tehokkaammin kuin luokkaympäristössä. Erittäin tärkeää monille oli mahdollisuus sovitella aikatauluja muiden opintojen, työn tai perheen vaatimusten mukaan. Virtuaaliympäristö saattoi myös auttaa opiskelijoita aidosti eläytymään viestintätilanteeseen.

- *It was so realistic that finally, I began to [beleave] believe that our companies exist.*
- *We had a lot of fun in inventing our business actions and tried to play our roles as CEOs seriously.*
-

Useimmat opiskelijat olivat sitä mieltä, että verkko-oppimateriaali oli selkeää ja sitä oli sopiva määrä. Jotkut kertoivat, että Moodle-sivusto näytti aluksi sekavalta ja täyteen ahdetulta, mutta vähitellen rakenne selkiytyi ja aineistot löytyivät yhä helpommin. Tehtävistä osa oli helppoja ja osa vaikeita, mikä mainittiin hyvänä asiana. Toisten mielestä harjoituksia oli liikaa ja jotkin tehtävätyypit koettiin hankaliksi tai turhiksi oppimisen kannalta. Itsearviointikertomuksista kävi selvästi ilmi, että mikä sopii yhdelle, ei saata sopia toiselle. Loogisesti järjestetty aineisto ja selkeät ohjeet ovat toki aina tärkeitä, erityisesti itsenäisesti verkossa opiskeleville.

- *Speaking honestly, the tasks sometimes were incomprehensible, maybe it was unclear what was really required in an assignment... I think that it*

- would be a good idea to have more contact lessons with you once a week, even for 20 minutes, in order to receive instructions for each task.*
- *Some of the exercises seemed like busy work. Perhaps you could prune a few of the assignments that were not letters. They are the meat of this class.*
- *From my point of view, the overall structure of this course was very well [structures] organized. We learnt each business letter one by one and also simultaneously did exercises related to that topic.*
- *I like virtual learning, links and tasks were clear and very good in this course.*

Sanastoharjoituksissa (Hot Potatoes –tehtävät) opiskelijan on mahdollista pyytää ohjelmaa antamaan vihjeitä, esimerkiksi täytettävä sana kirjain kerrallaan. Jotkin opiskelijat kertoivat käyttäneensä tätä ominaisuutta hyödyksi opitellessaan uusia sanoja. Toisia taas häiritsi se, että vihjeiden pyytäminen alensi tulosta eli oikeiden vastausten prosenttimäärää, vaikka tuloksella ei olisikaan ollut kurssin arvioinnin kannalta merkitystä. Jotkut kokivat Hot Potatoes –tehtävät turhauttaviksi, koska ohjelma ei hyväksynyt kaikkia mahdollisia oikeita ratkaisuja. Toisten mielestä näiden tehtävien teko oli hauskaa.

- *The problem is that we should most of the time insert some words but in my opinion, many words would have fit in the gap. ... it was very hard and actually very frustrating to do the vocabulary [tests] exercises because I had to try many times or press the hint or the question mark button to get the first letter... Maybe this system can be changed ... because actually I scored many times very bad in these [tests] exercises even if I would have known the right answer.*

Opettajan neuvoja ja kirjetehtävistä antamaa palautetta pidettiin erittäin tärkeänä. Varsinkin ensimmäisiä liikeviestejä laatiessa opiskelijoilla oli epävarmuutta siitä, olivatko omat ratkaisut sopivia. Siksi opiskelijat toivoivat, että opettajan palaute tulisi nopeasti, jotta sitä voisi hyödyntää heti seuraavissa harjoituksissa. Joillekin oli suuri houkutus kopioida mallikirjeet lähes sellaisinaan ja näin varmistaa, että kielen tyyli ja ammattisanasto olivat oikein. Lisää sanasto- ja fraasimalleja oli löydettävissä Hot Potatoes –tehtävistä, mutta niiden hyödyntäminen omissa kirjeissä oli hankalaa, koska vastaukset häviävät tehtävästä poistuttaessa. Tämän vuoksi kurssipohjalle kaivattiin sana- ja fraasilistoja.

- *Everything was fine and if something happened and we couldn't do the task, we could always ask the teacher for help.*
- *I like that the teacher gives us individual feedback. You cannot learn business correspondence by*

book study. You have to practice it and someone should give you advice. So you will not do the same mistake again. In this way you will get a sense of how to write a business letter.

Is there anything that could be changed to make this course better next time?

Opiskelijat ehdottivat erilaisia parannuksia. Muutamat toivoivat lisää erityyppisiä harjoituksia Moodleen, lisää kirjemalleja ja sanastoja. Toiset taas halusivat tehtävien määrää vähennettävän. Aihekokonaisuutta pidettiin onnistuneesti valittuna. Pari opiskelijaa esitti, että koska tehtäviä on paljon, ne riittäisivät arvioinnin perustaksi eikä tenttiä tarvittaisi. Yleinen mielipide oli, että kurssi toimii tällaisenaan eikä ole tarvetta muutoksiin.

Useimmiten esitettiin toive muutamasta tapaamisesta luokassa kurssin aikana. Opettajan apua kaivattiin esimerkiksi toimitus- ja maksuehtojen tulkinnoissa ja tyyllisesti oikeiden ilmaisujen valinnassa. Erityisesti toivottiin tilaisuutta kysyä opettajalta selvennyksiä palautekommentteihin ja arviointiin.

- *The only thing I would have improved during this course is organizing one more or few more lectures to check if everyone understand what he or she is doing and besides sometimes getting the explanations of grades orally.*

Lopuksi

Useimmat kokivat kurssin olevan vaikeustasoltaan sopiva. Monet analysoivat omia kielitaidon puutteitaan ja miten niiden vuoksi jotkin harjoitukset olivat lähes mahdottomia tehdä. Toisaalta useat kertoivat kieli- ja ammattitaitonsa kehittyneen eikä vähiten sen vuoksi, että itsenäisessä verkko-opiskelussa tieto oli etsittävä ja ratkaisut löydettävä itse, kun opettaja ei ollut läsnä heti neuvomassa. Yleisimmät sanat, joilla opiskelua kuvattiin, olivat *useful, challenging, interesting*.

Onnistunutta oppimiskokemusta tuki ehkä parhaiten onnekas parin valinta. Opiskelijaparin kanssa yhdessä mietittiin ratkaisuja ja opittiin toinen toiseltaan. Kun aikataulut myös sopivat hyvin yhteen, ei parin vastausta omaan kirjeeseen

tarvinnut odottaa liian kauan. Viimeinen opiskelijan kommentti tiivistää hyvin yleisimmät kokemukset tältä verkkokurssilta:

- *The course is virtual so I could make my own schedule and do tasks based on that at the time which was suitable for me. The tasks were clear and examples were helpful so I think I coped with them pretty well. For there were a bit too much exercises except the business letters. I cannot give myself a clear evaluation until I get the exam results but I do not feel nervous about the upcoming exam and that means I feel prepared for it.*

7 Valentina Nikolajeva-Viikki: Mobiili-ihminen

На вопрос: «Как Вы изучали иностранные языки?» представители разных поколений ответили бы по-разному. Те, кому за 50 и старше, наверняка вспомнят изнурительные занятия грамматикой, зубрёжку правильных и неправильных глаголов, чтение и перевод текстов. Поколение тех, кому за 40, ко всему вышеперечисленному добавит аудирование текстов и разговорную практику. Те, кто еще моложе, вспомнят про учебные видеофильмы. Ну, а совсем молодые скажут, что читают, слушают, пишут и разговаривают на иностранных языках в Интернете. Как мы видим, роль традиционного учебника медленно, но верно уменьшается.

Кроме того, существует финская специфика: все без исключения поколения финнов неосознанно изучают иностранные языки с помощью телевидения, ведь в Финляндии иностранные фильмы не дублируются, а сопровождаются субтитрами, благодаря чему финны ежедневно имеют возможность изучать языки, не сходя с дивана перед телевизором. Расположившись на диване в удобном положении и слушая, что говорят герои фильма, человек неосознанно занимается аудированием. Если же он захотел проверить, правильно ли понимает, что говорят героя фильма, он читает субтитры на финском языке. При «диванной» форме изучения языков развиваются такие компетенции, как понимание услышанного на иностранном языке и понимание прочитанного на финском языке.

Но вернёмся к традиционному учебнику. Все наверняка помнят, что в учебниках для начальных классов было много картинок и мало текста, а в учебниках для старших классов и для вузов картинок было мало, а текста много. Казалось бы, всё логично: чем старше пользователи, тем более развитым абстрактным мышлением они обладают, тем лучше они умеют читать и тем меньше они нуждаются в картинках. Недаром же процесс эволюции человека разумного нашёл свое отражение именно в такой последовательности: сначала наскальная живопись, потом буквы и только потом текст. Текст считался главным результатом развитого абстрактного мышления, главным видом *передачи* информации. Процесс обучения рассматривался именно с точки зрения *передачи* информации, а не её *восприятия*. Хотя анализ процесса обучения с точки зрения восприятия информации можно найти в известной поговорке «Лучше раз увидеть, чем сто раз услышать». Кстати, в финском языке подобная поговорка в переводе на русский означает «Картинка расскажет больше, чем тысяча слов». Эта народная мудрость нашла свое подтверждение в современных представлениях о восприятии информации. По своему восприятию информации люди делятся на три главных типа: визуальный, слуховой, кинестический. Визуальный тип лучше всего воспринимает зрительную информацию, слуховой – слуховую, кинестический же лучше всего обучается с помощью практических занятий. Однако никто не является, так сказать, в чистом виде представителем какого-то одного из вышеперечисленных типов. У одних преобладает зрительное восприятие информации, но это не означает, что у них отсутствует слуховое и кинестическое начало. Однако принято считать, что представители визуального типа составляют большинство. Поэтому картинка, - будь то рисунок, фото или видео – играет важную роль при восприятии информации. Поэкспериментируйте над собой: попробуйте запомнить новые слова на иностранном языке лишь на основе текста, а затем еще и с помощью картинки. Гарантирую, что заметите разницу.

Я провела исследование среди студентов второго курса факультета ресторанного и гостиничного хозяйства Сайменского университета прикладных наук. Среди прочих вопросов анкеты был и вопрос: «Какой текст

для чтения Вы бы выбрали: 1. текст без картинки, 2. текст с черно-белой картинкой, 3. текст с цветной картинкой». В исследовании приняли участие 34 студента. Текст без картинки выбрали 4 студента (11,7%). Текст с черно-белой картинкой выбрали 2 студента (5,8%). Текст с цветной картинкой выбрали 28 студентов (83,4%). То есть большинство (89,2%) опрошенных предпочли текст с картинкой, а следовательно, они относятся к визуальному типу. В этой связи не могу не упомянуть о следующем явлении. По данным Ассоциации книжной торговли Финляндии, в 2015 году отмечен рост продаж книг для раскрашивания, предназначенных для взрослых. Бум раскрашивания среди взрослых начался в мире пару лет назад, в Финляндии же значительный рост был отмечен в 2015 году. О чем это говорит? О визуализации сознания взрослых людей. Сначала телевидение и видео, а затем фотоаппараты и видеокамеры в каждом мобильном телефоне способствовали развитию визуального сознания людей. Картинка стала занимать все больше места в информационном пространстве. Никогда раньше люди не обменивались таким количеством визуальной информации, как сегодня. Люди ежедневно фотографируют и снимают видео, отправляют их друзьям, знакомым, на телевидение, в газеты и журналы. Визуализация сознания стала важным фактором самоидентификации человека. Сегодня люди фотографируются с помощью «сэлфи», размещают эти фото и видео в Интернете, в социальных сетях. Визуализация сознания не может не влиять на механизмы восприятия информации, а значит, на процесс обучения.

Среди вопросов моего исследования был и следующий вопрос: «Если Вы хотите слушать речь или песню, что Вы предпочитаете: 1. аудио, 2. видео». На вопрос ответили 33 студента. 8 человек (24,2%) выбрали аудио, 25 человек (75,8%) выбрали видео. То есть, 75,8% опрошенных принадлежит к визуальному типу. Этот фактор нужно учитывать в планировании обучения и учебной среды, а также в создании учебных материалов и использовании Интернет-ресурсов в качестве учебной среды.

С развитием информационных технологий картинка стала полноправным элементом изучения иностранных языков людьми разного возраста. В

учебных материалах картинка *имитирует* коммуникативные ситуации, способствует активизации чувств и навыков. Однако благодаря Интернету учебной средой и учебным материалом становится *реальное* информационное пространство в его цветовом и звуковом многообразии, в Интернете человек мобильный может *виртуально жить на иностранном языке, жить в стране изучаемого языка*. Человек мобильный может виртуально посещать рестораны и гостиницы, виртуально путешествовать по стране, пользоваться транспортом, посещать сайты магазинов, слушать песни, смотреть телепередачи, слушать радио. Человек мобильный может завести друзей в социальных сетях и общаться с ними письменно и устно на иностранных языках. Все это – процесс обучения иностранному языку, когда развиваются все языковые компетенции: понимание прочитанного, понимание услышанного, производство письменной и устной речи. И, конечно, эти возможности, предоставляемые Интернетом, используются преподавателями языков. Аутентичное Интернет-пространство стало неотъемлемой частью учебной среды и источником учебных материалов. В качестве учебных заданий учащиеся регулярно пользуются Интернет-ресурсами, которые для них выбирают преподаватели. Однако помимо учебы, студенты пользуются Интернет-ресурсами в личных целях, в том числе и на иностранных языках. Это также является изучением языков, хотя студенты вряд ли это осознают.

В рамках проведенного мною исследования я стремилась выяснить, какова роль Интернета в неосознанном изучении иностранных языков.

На вопрос «Как часто Вы пользуетесь Интернетом на иностранном языке в целях, не связанных с обучением в вузе?» 34 студента ответили следующим образом: 1. ежедневно – 21 (61,8%), раз в неделю – 5 (14,1%), раз в месяц – 5 (14,1%), иное (время от времени) -3 (8,8%). То есть 61,8% опрошенных ежедневно пользуются Интернетом на иностранном языке в личных целях.

На вопрос «На каких иностранных языках Вы пользуетесь Интернетом в личных целях?» ответы 34 студентов распределились следующим образом. На английском – 34 (100%), на русском – 5 (14,1%), на немецком – 4

(11,7%), на испанском – 4 (11,7%), на шведском – 3 (8,8%), на французском – 1 (2,9%). То есть, все участники опроса пользуются Интернетом на английском языке и лишь немногие из них пользуются другими иностранными языками.

Далее студентам предлагалось ответить на вопрос: «Что Вы делаете в Интернете и на каком иностранном языке?» Опрашиваемым предлагалось на выбор 11 видов деятельности, *связанной с получением информации*. Оказалось, что из 34 опрошенных студентов *читают газеты* на английском языке 22 (64,7%), на шведском – 2 (5,8%), на русском – 1 (2,9%), на немецком – 1 (2,9%). *Туристическую информацию читают* на английском языке 26 студентов (76,4%), на шведском -3 (8,8%), на русском -1 (2,9%). *Расписание транспорта туристических центров читают* на английском языке 20 студентов (58,8%), на испанском -1 (2,9%), на немецком -1 (2,9%), на русском -1(2,9%). *Меню ресторанов читают* на английском 16 студентов (47%), на русском -4 (11,7%), на французском -1 (2,9%), на немецком -1 (2,9%), на шведском -1 (2,9%). *Гостиницу заказывали* на английском 13 студентов (38,4%), на русском -1 (2,9%). *Билеты покупали* на английском языке 11 студентов (32,3%), на шведском -2 (5,9%), на немецком -2 (5,9%), на русском -1 (2,9%). *Товары покупали* на английском языке 19 студентов (55,8%), на шведском -2(5,9%), на немецком -1 (2,9%), на русском -1 (2,9%). *Заявление о приеме на работу* посылали на английском 5 студентов (14,71%), на русском -1 (2,9%). *Собеседование о приеме на работу по Скайпу* на английском языке – 1 (2,9%) студент. *Общение в социальных сетях* на английском языке – 23 студента (67,6%), на шведском – 2 студента (5,9%), на русском – 2 (5,9%), на немецком -1 (2,9%). *Кулинарные рецепты* читают на английском языке 19 студентов (64,6%), на русском -2 (5,8%), на французском -1 (2,9%), на немецком -1 (2,9%), на итальянском -1(2,9%).

Студентам предлагалось ответить на вопрос: «Чем Вы чаще всего занимаетесь в Интернете на иностранных языках?» Были предложены на выбор следующие виды деятельности: чтение, слушание речи, слушание песен, производство речи, просмотр видео, письмо. Виды деятельности

нужно было пронумеровать в соответствии с частотой их использования. Ответы распределились следующим образом. Чаще всего студенты занимаются просмотром видео – на первое место его поставил 31 человек (91%), на втором месте находится слушание песен - 30 человек (88%) , затем идет чтение – 27 (79%), на четвертом месте находится письмо – 19 (55,8%), на пятом слушание речи – 18 (52,9%), на шестом производство речи – 13 (38,24%), на седьмом компьютерные игры – 2 (5,8%).

На вопрос: «Для чего Вы используете Интернет-словари?» опрошенные ответили следующим образом. Для чтения – 29 (85,2%), для понимания услышанной речи (аудио) – 8 (23,5%), для понимания услышанной речи (видео) – 10 (29,4%), для понимания текста услышанных песен – 12 (35,3%), для производства речи – 15 (44,1%), для письма – 28 (82,3%).

На вопрос «Пользуетесь ли Вы автоматическим переводчиком?» студенты ответили так: Пользуюсь всегда – 3 (8,8%), пользуюсь редко – 25 (73,5%), не пользуюсь никогда – 4 (11,7%).

Что показало данное исследование? То, что, благодаря информационным технологиям обучение иностранным языкам происходит постоянно. Информационные технологии расширяют понятие учебной среды. Человек мобильный живет и постоянно учится в Интернет-пространстве. Сегодня учебная среда и учебный материал – это все Интернет-пространство, которое должно эффективно использоваться в преподавании иностранных языков.

8 Eeva Ovaska: Opiskelijoiden mielipiteitä ruotsin valmentavasta opintojaksosta Grundkurs i svenska

Suoritin kyselyn syksyllä 2015 kahdelle eri ryhmälle. Toinen ryhmä oli elokuussa alkava ns. intensiivikurssi, joka käsitti 16 lähituntia sekä yhden kaksi tuntia kestävän kirjallisen kokeen ja toinen kurssi oli normaalisti koulun alettua ollut kurssi, joka käsitti 16 lähituntia, johon sisältyi yhden tunnin kestävä kirjallinen koe. Oppilaita kyselyyn osallistui yhteensä 27.

Koska nykyisin kieltenryhmät ovat erittäin heterogeenisiä, halusin kysyä oppilailta heidän aikaisemmista kielenoppimistaustoistaan. Kyselyyn osallistuneista opiskelijoista ylioppilaita oli 22, mutta heistä vain 8 oli kirjoittanut ruotsin kielen ylioppilaskirjoituksissa. Arvosanat sijoittuivat A:n ja C:n väliin.

Kielen osa-alueista vaikeimmaksi koettiin kielioppi ja seuraavina tulivat kirjoittaminen, kuullun ymmärtäminen. Helpoimmaksi koettiin sanaston hallinta ja tekstien ymmärtäminen. Suurin osa oppilaista osallistui vapaavalinnaiselle Grundkurssille kerratakseen, koska viimekertaisista ruotsin kielen opinnoista oli kulunut niin pitkä aika.

Kurssista oli eniten saatu tietoa koulun opettajilta ja tietoja kurssista ja sen ajankohdista oli ollut yleensä helppo saada. Eniten toivottiin 20h kestäväää, elokuussa alkavaa kurssia ja seuraavaksi eniten toivottiin kurssia, joka kestäisi enemmän kuin 20 tuntia ja alkaisi normaalisti syksyllä. 10 oppilasta olisi tyytynyt 20 lähituntiin, mutta toiset 10 opiskelijaa olisi halunnut 40h tai enemmän lähitunteja. Oppilaat toivoivat myös tasokoetta kurssin alkuun.

Moodle kurssin verkkomateriaalia oli oppilaiden mielestä sopivasti, vain yksi oppilas vastasi, että sitä on liikaa. Samoin oltiin tyytyväisiä itsetehtävän työn osuuteen, joka on noin 81 tuntia. Hieman yllätyksenä tuli se, että jopa 16 opiskelijaa oli sitä mieltä, että kurssi ei ole hyvä verkkokurssina ja 19 opiskelijaa sanoi tarvitsevansa opettajan ohjausta enemmän ja vain 1 oppilas olisi halunnut itsenäistä työtä lisää.

Kurssilla hyväksi todettiin kielioopin rauhallinen läpikäynti ja hyvät esimerkit. Kurssia pidettiin myös tiiviinä pakettina perusasioista.

Parannettavaksi koettiin se, että Grundkurs ei saisi olla yhtä aikaa kurssin Svenska i arbetslivet, 3op kanssa. Kontaktitunteja toivottiin enemmän sekä selkeyttä Moodle alustaan. Eräs oppilas kommentoi näin:” Minusta hyvä tällaisenaan. Jokainen opiskelija on lähtötasoltaan erilainen ja tämän mukaan jokaisen tulisi tehdä tehtäviä Moodlessa. Oma vastuu on oppimisesta.”

Lopuksi kysyin heiltä vielä, että mitä muuta haluaisit kertoa?

”Hyvä kurssi, suosittelen jatkettavaksi.”

”Kiitos, kertaus on opintojen äiti !

9 Satu Mäkinen: Svenska klubben

När svenska kungaparet besökte vår skola i mars i våras började intresset för Sverige och svenska språket växa på sociala mediet bland en liten grupp i Villmanstrand. Gruppen började skriva på Facebook att de skulle vilja öva sin svenska och använda språket i praktiken. I östra Finland finns det inte så ofta möjlighet att få använda sina kunskaper i svenska språket även om man ville. Nära den ryska gränsen är det naturligtvis vanligare att höra ryska än vårt andra officiella språk. Det finns ju också svenska turister på sommaren i Villmanstrand men från Ryssland kommer fler människor på besök till staden. För mig som svensklärare var det särskilt glädjande att höra att det verkligen finns människor i Villmanstrand som är intresserade av svenska och vill prata svenska på riktigt. Som svensklärare är man mer van vid och kanske lite trött på att höra ordet ”tvångssvenska” utanför och på jobbet och ganska många har en viss inställning till språket. Det är rätt vanligt för mig att svara på sådana frågor som:

”Varför vill du undervisa svenska, ingen vill ju studera tvångssvenska?” Varför har du valt ett sådant yrke, vi behöver inte svenska i södra Karelen?

Till all lycka har jag alltid ett positivt svar på frågorna eftersom jag alltid har tyckt om mitt jobb. Mina studerande vid yrkeshögskolan Saimaa är i allmänhet flitiga och gillar att studera olika språk. De är medvetna om att det kanske inte finns jobb i södra Karelen eller de vill flytta t.ex. till huvudstadsregionen när de har avlagt examen. I Helsingforstrakten är behovet av språkkunniga unga anställda större och att kunna olika språk, också svenska är en stor fördel.

Småningom började gruppen av "Sverigevännen" bli större och vår rektor och Sveriges honorär konsul Anneli Pirttilä grundade en klubb, Svenska klubben den 30.4.2015 på konungens födelsedag. Tanken var att gruppen kunde träffas ungefär en gång i månaden och då kunde man diskutera olika teman och träffas på olika platser men huvudsaken var att kunna tala och öva sin svenska.

Vi har också en svensk flagga tack vare vår Sveriges honorär konsul Anneli Pirttilä när vi flaggar vid yrkeshögskolan Saimaa.

Det första mötet var också på konungens födelsedag dvs. den 30.4. i Sveriges konsulat i vår skola. På plats kom 12 glada och ivriga människor av olika branscher och i olika åldrar. Det var verkligen intressant att träffa dessa människor och få höra om deras bakgrund och historia och varför de är intresserade av Sverige och svenska språket. Vi presenterade oss själva och lärde oss känna varandra. Var och en berättade i sin tur varför de vill vara med på klubben.

I juni träffades vi på Villmanstrands stadsteater. Juhani Teräsvuori berättade om balettgalan som arrangeras varje år i Villmanstrand samt om sina år i Göteborg där han tidigare arbetade som balettchef på stadsteatern. Teräsvuori arbetar som konstnärlig chef på Villmanstrands balettgala.

Gruppfoto på Villmanstrands stadsteater

Vårt tredje möte var den 11.9. i Siitola herrgård i Imatra. En av våra medlemmar skrev följande om mötet på Facebook:

"Det var jättekiva att besöka Siitola gård i Imatra och lyssna till den vänliga värden Janne att berätta om gårdens historia såsom också om yrkeshögskolans studier, undervisningslinjer, studentintagning etc."

I Siitola herrgård i Imatra

Den 22.10. hade vi ett möte på Södra Karelen museum i Kommendantshuset i Fästningen. Chefen för museet Päivi Partanen var vår värdinna på denna gång.

Temat för dagen var lite annorlunda. Det fanns kort och olika slags grejer på bordet och var och en fick välja ett föremål som påminner om ens historia och sen berätta om det på svenska.

Mysigt möte med en kopp kaffe i Kommendantshuset i Fästningen.

Det har varit väldigt intressant att ta del i Svenska klubbens möten varje gång. Jag är nöjd med att jag är med på klubben. Att se hur människor som i början är lite osäkra på sitt språkkunnande vågar ändå modigt använda sin svenska och sedan blir glada över att de andra uppmuntrar och förstår dem. Jag har blivit bekant med vänliga och intressanta människor på mötena och kanske i framtiden ska jag utnyttja dessa kontakter på mitt jobb genom att inbjuda mina nya bekanta till vår skola för att hålla en föreläsning om något intressant och nyttigt tema till mina studerande på svenska. Jag väntar med intresse på vårt följande julmöte den 11.12.

10 Anna-Riitta Pettinen: Each One Teach One

Each one teach one on vapaasti valittava opintojakso, jolla opiskelijat työskentelevät pareittain ja opettavat toisilleen omaa äidinkieltään ja maansa kulttuuria. Kurssia ei ole lukujärjestyksessä, joten opiskelijat voivat opiskella silloin, kun heille parhaiten sopii. Sisältöä tai taitotasoa ei ole myöskään määritetty, vaan opiskelijat päättävät itse, mihin asioihin he haluavat keskittyä. Useimmiten kielen opiskelu tällä kurssilla lähtee alkeista, ja tavoitteena on oppia vaikkapa uuden kielen aakkoset ja selviytyä joistakin arkipäivän tilanteista. Vähän edistyneemmät saattavat haluta parantaa ääntämistä ja sujuvoittaa puhekieltä.

Kurssin kulku

Kurssin aluksi opiskelijan ensimmäinen tehtävä on parin löytäminen. Tämän jälkeen he käyvät kurssin vastuupettajan pakeilla, jolloin selvitetään opiskelijoiden tavoitteita ja suunnitelmia kurssin sisällöstä. Jotta kurssin saa suoritetuksi hyväksytysti, opiskelijan on toimittava opettajana 24 oppituntia ja opiskeltava parinsa kieltä toiset 24 tuntia. Lisäksi parille on tehtävä kotitehtäviä, jotka sitten yhdessä tarkistetaan. Opiskelijat pitävät myös oppimispäiväkirjaa, johon he raportoivat, mitä ja miten he ovat opiskelleet.

Toisen kerran opiskelijat tapaavat vastuupettajan kurssin päätyttyä. Silloin opiskelijoiden kanssa käydään arviointikeskustelu eli oppimispäiväkirjojen avulla käydään läpi, mitä kurssilla on tehty. Lisäksi opiskelijat antavat pienen suullisen näytteen siitä, mitä ovat oppineet.

Monenlaisia tapoja oppia

Vaikka parit ovat yleensä opiskelleet melko perinteisin menoin, niin toisaalta monet ovat kehitelleet luovia tapoja kielen opiskeluun. Koska ruoka ja siitä puhuminen on aina mielenkiintoista ja antoisaa, monet opiskelijaparit ovat

siirtyneet sanoista tekoihin ja opiskelleet ja opettaneet kieltä ruoanlaiton avulla. Keittiöissä on valmistettu mm. venäläisiä lettuja, ranskalaista raclettea, saksalaisia knöödeleitä ja hollantilaista omenapiirakkaa. Sujuvasti on myös vaihdettu oppimisympäristöä: venäjää opiskelevat ranskalaiset vaihto-opiskelijat ovat harjoittaneet rajat ylittävää yhteistyötä ja matkustaneet venäjänopettajiensa kanssa Pietariin oppimaan kieltä käytännön tilanteissa. Tarpeen vaatiessa tunteja on pidetty myös Skypessä.

Kokemuksia

Opiskelijoiden kokemukset ovat olleet lähes pelkästään positiivisia. Asia, joka oppimispäiväkirjoissa on hyvin usein tullut esiin, on se, että kielen oppimisen lisäksi opiskelukaverista on tullut hyvä ystävä. Venäläinen opiskelija kertoi oppimispäiväkirjassaan: *"Besides useful language skills this course also gave me a very good friend."* Saksalainen vaihto-opiskelija oli myös hyvillään: *"All in all, I had a great time and a new friend. We spend a lot of time together and learning both languages didn't stop after our lessons."*

Opettajana on hauska havaita, että kielen opiskelu toisen opiskelijan kanssa sujuu luontevasti, joustavasti ja tavoitteellisesti.

11 Mervi Kaila: Kokemuksia valinnaiskielten alkeiden opetuksesta englanniksi

Opetettuani kielten alkeiskursseja sekä suomeksi että englanniksi useamman vuoden ajan tarkoitukseni oli kartoittaa oppimista, kun opetuskielenä on kaikille vieras kieli englanti. Kartoitus toteutettiin suppeahkon – vain 21 englanninkielistä väittämää – kyselylomakkeen avulla ja se jaettiin Imatralla Spanish Language and Culture 1 ja Lappeenrannassa German Language and Culture 1 -kurssiin osallistuneille periodin 1/2015 päätyttyä. Kyselyä ei ole toteutettu koskaan aiemmin. Espanjan kurssilta vastauksia saatiin 23/54 ja saksan kurssilta 16/45.

Kyselyn sisältö

Lomakkeen kysymykset oli jaoteltu kolmeen ryhmään:

- syyt tämän valinnaiskielen valintaan
- oma arvio opetuskielenä käytetyn englannin vaikutuksesta oppimistuloksiin
- itsearviointi työskentelyaktiivisuudesta kielen eri taitoalueilla

Kyselyssä oli väittämiä, joihin rastittiin ääripäiden 1 (ei) ja 10 (kyllä) väliltä oikeaksi koettu numero. Esitetyistä taulukoista näkyy väittämäkohtaisten vastausten jakaumat.

Saksan tai espanjan valinnaiskielen ensimmäisen alkeiskurssin valinnan syitä pyrittiin selvittämään sen vuoksi, että jos opiskelijalla on aiemmin hankittuja taitoja ko. alkeiskielessä, hänen on luonnollisesti helpompi omaksua oppiaines opetuskielestä riippumatta, onhan koko kurssi hänelle paljolti kertausta.

Omaa opiskeluaktiivisuutta kysyttiin lähinnä sen selvittämiseksi, korreloisivatko englanninkielinen opetus ja kurssimateriaalin kaksikielisyys (suomenkielinen oppikirjasarja ja englanninkielinen ohjemoniste) ja oma aktiivisuus keskenään siten, että passiivinen opiskelija olisi kokenut opiskelun ulkoisten olosuhteiden hankaloittaneen hänen oppimistaan.

Syyt valita Spanish 1 tai German 1

Väittämät suomeksi:

Asteikko ei=1, kyllä=10	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>10</u>
1.Valitsin Spanish / German Language and Culture 1 -kurssin, koska tarvitsen vapaavalintaisten kurssien opintopisteitä.	8	3	2	3	6	0	1	5	1	10
2.Valitsin... koska haluan oppia uuden kielen.	1	1	2	0	0	1	2	1	7	24
3.Valitsin... koska olen jo opiskellut tätä kieltä ja haluan kerrata sitä.	27	1	0	2	1	1	0	1	1	5
4.Valitsin... koska olen jo opiskellut tätä kieltä ja haluaisin saada opintopisteitä helpommin.	32	0	0	1	2	0	2	0	1	1
5.Valitsin... koska eniten toivomaani valinnaiskieltä ei ollut tarjolla.	25	0	1	2	2	2	0	2	0	5
6.Valitsin... koska uskon hyötyväni tämän kielen taidoista työelämässä / opiskellessani ulkomailla.	0	3	1	0	4	3	4	10	3	11

7.Joku muu syy:

Espanja on hyödyllinen ja mukava kieli opiskella

Kiinnostus kieliä ja kulttuurien opiskelua kohtaan (3x)

Espanja hyvä valinta alkavaksi kieleksi, koska sillä yhteisiä piirteitä englanninkielen kanssa

Espanjan osaamisesta etua työelämässä

Rakastan Espanjaa ja sen kaunisointuista kieltä

Tuleva matkustus espanjankielisissä maissa

Rakkaus espanjankielisen musiikkia kohtaan, kiinnostus ymmärtää sanoitukset.

Taulukko 1. Syyt kohdekielen valintaan

Tulokset espanjan ja saksan osalta olivat enimmäkseen yhteneväiset, joten en katso tarpeelliseksi kommentoida niitä jokaisen väittämien kohdalla erikseen.

Vapaavalintaisten opintopisteiden tarvetta esiintyi lähes kolmanneksella vastanneista, toisaalta niitäkin oli monta, joilla tämä tarve oli vähäinen tai sitä ei ollut.

Halu uuden kielen oppimiseen oli selkeästi hallitseva syy tulla alkeiskurssille. Opettajat toivovatkin alkavaan valinnaiskieleen yleensä todellisia alkajia. Tässä anonyymissä kyselyssä pyrittiin paljastamaan, kuinka paljon valealkajia on. Kuitenkin vain muutamasta vastauksesta saattoi tulkita väittämien 3 ja 4 perusteella opiskelijan olevan valealkaja. Kertaustarve myönnettiin auliimmin kuin halu kerätä helppoja opintopisteitä (vain yksi rasti numerossa 10!). Väittämän 5 mukaisesti muutama opiskelija ei ehkä olisi valinnut tarjottua kurssia, jos jotakin toista, mieluisampaa kieltä olisi ollut tarjolla.

Hyöty työelämässä ja/tai opiskelussa ulkomailla arvioitiin suureksi. Espanjan opiskelijat katsoivat useammin valitusta kielestä olevan hyötyä kuin saksan valinneet.

Johtopäätöksenä kyselyn tästä osiosta on, että opiskelijat olivat toisaalta halukkaita oppimaan uuden kielen, toisaalta mahdollisesti haluttomia paljastamaan olevansa valealkajia. Vapaasanaisia perusteluja antoivat vain espanjaa opiskelleet. Vastauksista ilmeni monipuolinen innostus tätä kielialuetta ja sen kulttuuria kohtaan ja odotettavissa oleva hyöty.

Englanti opetuskielenä

Osiossa kaksi esitettiin kahdeksan väittämää, joilla pyrittiin kartoittamaan mahdollisia oppimista hankaloittavia ja helpottavia tekijöitä.

Tämän osion väittämät olivat:

Asteikko $e \neq 1$, *kyllä*=10

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

8.Kurssin pitäminen englanniksi ei ollut lainkaan häiritsevää (2 ei vastannut)	1 0 1 1 2 4 0 3 1 24
9.Minun oli helppoa seurata englanninkielistä opetusta.	0 1 1 0 1 0 3 9 2 22
10.Kurssin pitäminen englanniksi esti minua oppimasta kohdekieltä kunnolla.	22 5 1 5 0 3 0 2 1 0
11.Sekoitin usein, puhuiko/kirjoittiko opettaja englantia vai kohdekieltä.	13 6 3 3 5 3 3 1 0 2
12.Opettaminen englanniksi vaikeutti kohdekielen sanojen oikeinkirjoituksen oppimista.	19 6 2 2 6 0 1 2 1 0
13.Englanti helpotti kohdekielen sanaston oppimista, koska monet englannin ja kohdekielen sanat ovat samankaltaisia. (kumpikin ääripää espanjan opiskelijoita)	3 0 2 1 8 5 5 5 6 4
14.Koin suomenkielisten kirjojen ja englanninkielisen ohjemonisteen käyttämisen sekavaksi. (2 ei vastannut)	4 3 5 0 4 3 2 6 1 9
15.Minun oli vaikea pysyä kärryillä siitä, millä kirjan tai ohjemonisteen sivua kulloinkin oltiin.	7 3 5 2 3 3 5 2 2 7

Taulukko 2. Englanti opetuskielenä

Väittämä 8, kurssin pitäminen englanniksi, jakoi arviot siten, että 24 vastauksessa rasti oli vedetty numeroasteikon numeroon 10, eli englantia ei koettu opetuskielenä lainkaan häiritsevänä. Sitä vastoin kaksitoista katsoi englannin hankaloittaneen oppimista jonkin verran, ja vain yhdessä vastauksessa arvio oli numeroasteikon numerossa 1, eli englanti oli koettu suureksi haitaksi.

Väittämä 9 englanninkielisen opetuksen seuraamisen helppoudesta korreloi väittämän 8 kanssa, mutta positiivisimpia arvioita ei ilmaistu yhtä selvästi numerolla 10, vaan myös numeroa 8 esiintyi runsaasti.

Opiskelijat olivat ymmärtäneet väitteen ”Kurssin pitäminen englanniksi esti minua oppimasta kohdekieltä hyvin” oikein, sillä myös väittämä 10 korreloi aiempien kanssa ja vahvisti niiden tulokset.

Väittämän 11 kartoittama englannin ja kohdekielen sekoittaminen antoi aiemmista johdonmukaisesti korreloivista kohdista poiketen yllättäen tulokseksi, että monet opiskelijat myönsivät sekoittavansa jossain määrin opetuskielen ja kohdekielen, toisin sanoen nekin, jotka olivat todenneet, ettei englannista opetuskielenä ollut haittaa! Jopa ääripäätä 10 oli pari kappaletta, joskin niitä jotka eivät opetuskieltä ja kohdekieltä sekoittaneet, oli paljon.

Kohdekielen oikeinkirjoituksen oppimiseen englannilla arvioitiin olevan melko vähän tai vain jonkin verran huonoa vaikutusta tai ei mitään vaikutusta.

Kohdekielen sanaston oppimista englannin katsottiin auttavan kautta linjan molemmissa kielissä ainakin jonkin verran, ja etenkin espanjassa myös numeroita 9 ja 10 oli rastittu.

Sekä espanjan että saksan alkeiskurssilla käytetään suomenkielisiä oppikirjoja, koska aiemmin käytetyt, opettajan melko hyviksi arvioimat oppikirjasarjat on loppuunmyyty eikä uutta sopivaa alkeiskirjaa – joko englanti-kohdekielinen tai pelkkä kohdekielinen – ole vielä löytynyt. Muutama kokeilu on tuottanut pettymyksen.

Hyvän kirjan kriteerinä pidän sitä, että tekstikirjan kappaleet ovat lyhyitä, mieluiten dialogeja, ja niiden oppiainesta ja sanastoa voidaan hyödyntää jo ensi kappaleesta. Yhdessä kappaleessa ei saa olla kovin monta kielioppiasiaa. Harjoitusten tulee olla monipuolisia ja sopivan pituisia; ei niin lyhyitä, että vain parhaimmat saavat riittävästi harjoitusta ja pääsevät kärryille, eikä niin pitkiä, että ne alkavat pitkästyttää. Harjoituksia pitäisi voida tehdä ilman, että tekstikappale on ensin kokonaisuudessaan käsitelty. Opettajalle pitää olla tarjolla lisämateriaalia ja valmiita kokeita. Harjoitusten tulee edistää kaikkien kielen osa-alueiden kehittymistä (puhuminen ja reagointi, lukeminen, kirjoittaminen, kuuntelu).

Kokemusteni mukaan suomalaiset osaavat tehdä hyviä kielten oppikirjoja, kun taas monissa kuuluistenkin ulkomaisten kustantamoiden alkeiskirjoissa on paljon puutteellisuuksia. Melko tavallinen haitta on, että tekstit ovat liian pitkiä, vaikeita ja kaukana arkielämän tilanteista ja niihin liittyvät tehtävät suhteettoman helppoja, lyhyitä, monotonisia ja vain jotakin kielen osa-aluetta harjoittavia. Ulkomaiset oppikirjantekijät eivät myöskään tarjoa opettajalle lisämateriaalia, selkeää facitua eivätkä kokeita. Jos facit on tarjolla, se ei useimmiten ole visuaalisesti selkeä, sellaisenaan käyttökelpoinen tunnilla näytettäväksi, joten opettaja joutuu kirjoittamaan sen uudelleen. Ulkomaisten kirjojen käyttö on ainakin tähän mennessä tuottanut opettajalle runsaasti lisätyötä, päinvastoin kuin olisi luullut opetuskielen ollessa englanti.

Kirjojen ja monisteen rinnakkaiskäytön sekavuus jakoi mielipiteitä. Numeroita 8-10, ”on sekavaa”, oli annettu 16 kpl, numeroita 1-3, ”ei ole (kovin) sekavaa”, 12 kpl. Loput mielipiteet osuivat skaalan keskivälille.

Kirjojen ja ohjemonisteen rinnakkaiskäytön havaitsin tuottaneen hankaluutta ainakin niille muutamalle opiskelijalle, jotka olivat kopioineet kurssilla tarvittut oppikirjan kappaleet ja jättäneet ne nitomatta ja rei'ittämättä. Irtosivut menivät helposti sekaisin.

Oma aktiivisuus kieltenoppijana

Kurssin alussa opiskelijoille jaettiin englanninkielisen ohjemonisteen (kappaleiden sanastot, kielioppiasiat lyhyesti, tehtävien ohjeistus) mukana lähituntiohjelma, joka sisälsi ohjeet kertaamiseen ja itsenäiseen opiskeluun. Omaehtoisin opiskelun avuksi oli annettu verkko-osoitteita, joissa kunkin lähitunnin asioita voi opiskella ja kerrata itsekseen sopivassa tahdissa.

Ensimmäisillä oppitunneilla lähituntiohjelma käytiin läpi ja esiteltiin ohjemonisteseen kirjatut omaehtoisin opiskelun vaihtoehdot. Oli kiintoisaa nähdä, oliko opiskelijoilla ollut intoa/mahdollisuutta opiskella itsenäisesti ilmaisia verkkokursseja hyödyntäen.

Kolmannen kohdan väittämät kuuluivat:

Asteikko $e_i=1$, <i>kyllä</i> =10	<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>10</u>
16.Kertasin aina ennen seuraavaa oppituntia edellisen oppitunnin asiat.	5	7	3	4	6	3	8	3	2	2
17.Tein aina annetut kotitehtävät.	1	0	5	1	4	6	5	1	7	8
18.Kävin usein opettajan itsenäiseen opiskeluun suosittelimilla verkkosivuilla.	13	3	6	0	3	8	3	1	1	0
19.Tein oppitunneilla suulliset paritehtävät aktiivisesti.	1	0	0	0	3	3	3	4	12	12
20.Tein oppitunneilla kirjalliset tehtävät aktiivisesti.	1	1	0	1	2	1	4	7	1	10
21.Tein oppitunneilla parhaani ymmärtääkseni kuullunymmärtämis- ja sanelutehtävät.	0	0	1	1	3	3	3	5	9	13

Taulukko 3. oma aktiivisuus kieltenoppijana

Luin uteliaana opiskelijoiden arvioita omasta työpanoksestaan. Ututteria edellisen oppitunnin kertaajia ei ollut runsaasti, laiskasti kertaavia oli jopa 12, mutta heidän joukossaan oli kuitenkin niitä, jotka tekivät kotitehtävät, joten tulivathan he sittenkin kerranneeksi edellisellä tunnilla opittua! Väittämien 16 ja 17 välinen korrelaatio oli pieni ja hajonta kummassakin suuri, mikä kertoi opiskelijoiden pohtineen panostaan rehellisesti. Saksaa opiskelleet myönsivät laiskuutensa auliimmin kuin espanjaa opiskelleet.

Verkko-opiskelua harrastettiin vähän. Peräti 13 opiskelijaa ei käynyt lankaan suositelluilla verkkosivuilla. Kaksi espanjan opiskelijaa kertoi epäonnistuneensa pääsemään mainituille sivustoille. Koska halusin pitää kyselyn suppeana, en valitettavasti lisännyt minkään väittämän jälkeen kehotusta ”Perustele miksi”. Siten en tiedä syytä vähäiseen verkko-opiskeluun muiden kuin noiden kahden espanjanopiskelijan osalta. Saksan opiskelijat olivat olleet aktiivisempia opiskelemaan verkossa.

Mielestäni verkko-opiskelun lisäämisen tulisi tapahtua harkiten. Tulisi kehittää keino, joka mahdollistaisi opiskelijoiden työkuorman kohtuullisuuden arvioimisen.

Lopuksi kysyttiin suullisten, kirjallisten ja kuunteluharjoitusten suorittamisesta. Valtaosa piti omaa aktiivisuuttaan hyvänä, ja vain pari myönsi passiivisuutensa. Kielen eri osa-alueilla aktiivisuus vaihteli jonkin verran.

Johtopäätöksiä

Voin huojennukseksi todeta, ettei englanti opetuskielenä sinänsä huononna oppimistuloksia eikä vaikeuta (joskaan ei sanottavasti helpotakaan) opiskelijoiden alkavan vieraan kielen omaksumista. Arvelen oppimisvaikeuksien johtuvan muista syistä, mahdollisesti esim. järjestelmällisyyden ja itsekurin puutteesta sekä kyvyttömyydestä organisoida ajankäyttöä.

Syksyn 2015 periodin 1 sekä Spanish Language and Culture 1 -kurssin kurssiarvosanojen keskiarvo että German Language ja Culture 1 -kurssin ensimmäisen välikokeen arvosanojen keskiarvo oli runsaat 2. Nykyään ääripäät tuntuvat korostuvan, keskimmäisiä arvosanoja 2 ja 3 on suhteellisesti vähän, arvosanoja 5, 4, 1 ja 0 enemmän. Alkeiskursseilla hyviä arvosanoja saadaan sentään runsaasti.

Tehty kyselytutkimus ei tuonut ilmi mullistavaa uutta tietoa. Se kuitenkin vahvisti kokemuseräisiä olettamuksiani ja havaintojani. Mukavinta oli saada vahvistus siitä, ettei englantia opetuskielenä koeta merkittäväksi haittatekijäksi. Suurimmalla osalla opiskelijoista on riittävä englannintaito suoriutuakseen opinnoista.

12 Seija Varis: Ravintola Linnalassa opiskelija harjoittelee kieliä ja viestintää oikeassa työympäristössä

Saimaan ammattikorkeakoulun Linnalan kampuksella Imatralla voidaan kielitaitoa kehittää koulun omassa ravintolassa oikeassa työympäristössä. Linnalan kampukselle on keskittynyt hotelli- ja ravintola-alan liikkeenjohdon sekä kuvataiteen koulutus. Hotelli- ja ravintola-alan opiskelijat suorittavat yhteensä 5 opintopistettä alan perusharjoittelua oman ravintolan opetuskeittiössä lehtori, keittiömestari Jukka Moilasen johdolla sekä salin puolella tuntiopettaja Ann-Mari Karvisen opastuksessa.

Hotelli ja ravintola-alan opiskelijoista puolet opiskelee englanninkielisessä Degree Programme in Tourism and Hospitality Management –koulutuksessa, jonka opetuskielenä on englanti. Suurin osa opiskelijoista tulee Suomeen ulkopuolelta, lähinnä Vietnamista ja Venäjältä.

Opetuskeittiössä ja salin puolella on siis usein yhtä aikaa sekä suomenkielisiä että muiden kielten edustajia. Opetuskielenä tällaisissa tilanteissa ammattiaineiden opettajat käyttävät englantia.

Todelliset, aidot asiakastilanteet tarjoavat luontevia mahdollisuuksia harjoitella alan perusfraaseja ja käytännön ammattisanastoa niin suomeksi kuin muilla kielillä. Ammatillinen harjoittelu on nimittäin kytketty pitkälti erilaisiin käytännön projekteihin. Opiskelijat toteuttavat muun muassa Pop up –ravintolapäiviä, ja toteutuksiin liittyy paitsi konkreettista ruuan laittoa, niin myös jalkautumista kaupungille markkinoimaan tapahtumia: jaetaan mainoksia ja menuita, kohdataan asiakkaita ja kerrotaan heille tulevista tapahtumista.

Englannin kielen opetusta on integroitu jo aiemmin niin, että englannin opettaja on viettänyt suomalaisten opiskelijoiden keittiöpäivän keittiössä ja opetuskielenä on ollut englanti myös ammattiaineen opettajalla. Englannin opettajan tehtävänä on ollut auttaa sanastossa ja aktivoida opiskelijoita kielen käyttöön. Kaikki kirjalliset tehtävät, kuten reseptit ja menut on myös tuolloin toteutettu englanniksi.

Suomalaisten opiskelijoiden viestinnän taitoja kehitetään ns. ulkotilauksissa. Opiskelijat joutuvat oikeasti neuvottelemaan asiakkaitten kanssa tilauksista, harjoittelemaan ammattisanastoa ja käsitteitä aidoissa tilanteissa.

Suomen opetus ulkomaalaisille on hoitunut kielikylpy-periaatteella: - Annan hurjasti suomenkielisiä reseptejä ja niitä sitten käännetään suomeksi, toteaa Moilanen. - Salin puolella perusfraasit omaksutaan puolestaan luontevasti asiakaspalvelutilanteissa.

- Kielten opettajat ovat tervetulleita ravintola Linnalaan, opiskelijat ovat pitäneet integroinnista, kokeneet sen hyödyllisenä. Yhteistyötä voidaan hyvin jatkaa ja kehittää eteenpäin, meillä on hyvät tilat ja aito ympäristö, jossa toimia.

Kampusravintolat Oy perustettiin vuonna 2015. Osakeyhtiöön kuuluu Imatralla sijaitseva ravintola Linnala ja Lappeenrannan kampuksella sijaitseva ravintola Skinnarila.

Ravintola Linnalassa on 160 asiakaspaikkaa, ja se työllistää 2 vakituista työntekijää sekä 4 – 8 harjoittelijaa periodin mukaan. Asiakkaina ravintolassa käy niin oppilaitoksen omaa henkilöstöä, opiskelijoita kuin ulkopuolisia.

13 Anneli Asunmaa: Ruotsin kielen opetusta ja opiskelua

Pietarissa

Ammattikorkeakoulumme ruotsinopettajat ovat käyneet opettajavaihdossa Pietarissa vuodesta 2011 lähtien. Itse olen käynyt siellä neljä kertaa vuodesta 2013 lähtien ja pietarilainen opettaja meillä kerran vuodessa.

Yhteistyöoppilaitoksemme on Pietarin polytekninen yliopisto, joka on perustettu vuonna 1899. Nimestään huolimatta se on monialainen yliopisto. Opetusta annetaan 12 instituutissa, jotka tarjoavat yhteensä 101 suuntautumisvaihtoehtoa. Opiskelijoita yliopistossa on noin 30 000 ja heistä 10 % on ulkomaalaisia.

Yliopistossa ruotsin kieltä kuten suomen kieltäkin opiskelevat kuuluvat Kansainvälisten koulutusohjelmien instituuttiin (IMOP), jossa on kaksi opetusosastoa: Kansainväliset suhteet ja Kansainvälisen yhteistyön johtaminen. Alemman tutkinnon (Bachelor) suorittaminen kestää neljä vuotta ja ylemmän (Master Degree) kaksi vuotta lisää.

Yksi molempien tutkintojen suuntautumisvaihtoehdoista Kansainvälisten suhteiden osastolla on ulkomainen aluetuntemus ja se on sekä suomen että ruotsin kieltä opiskelevien erikoistumisala. He ovat lisäksi erikoistuneet Pohjois-Eurooppaan. Opiskelijat voivat erikoistua joko Eurooppaan (Pohjois-Eurooppa, Espanja, Saksa, Venäjän Federaatio) tai Aasiaan (Kiina).

Erikoistumisalueen kielen opiskelu on tärkeä osa opinnoissa. Muiden oppiaineiden kirjo on laaja: kansainvälisten suhteiden teoria, kansainväliset taloussuhteet, alueellinen ja kansallinen turvallisuus, Venäjän ja maailman historia, erikoistumisalueen historia, valtio-oppi, kansainvälinen politiikka, kansainvälisten järjestöjen toiminta, sosiologia, kulttuurien tuntemus, oikeustiede, psykologia, filosofia, talous, informatiikka sekä venäjän ja englannin kieli.

Ruotsin kieltä opiskelee vuosittain 40 – 50 opiskelijaa. Oppitunteja on viikossa kahdeksan (4 x 90 min.) ja he opiskelevat alemmassa tutkinnossa ruotsia 3,5

vuoden ajan. Viimeinen puoli vuotta on varattu opinnäytetyön laatimista varten. Yliopistossa on kaksi ruotsin kielen opettajaa, jotka ovat opiskelleet myös Ruotsissa ja he molemmat opettavat kaikkia ryhmiä. Puitteet opinnoille ovat hyvät, sillä käytössä on aineluokka, jossa on kaikki modernit opetusvälineet. Luokan kaikki ilmoitustaulut, seinät ja ikkunalaudat ovat täynnä materiaalia: julisteita, esitteitä, kirjoja, lehtiä ym. Opettajat tavoittavat helposti kaikki ruotsinopiskelijat laittamalla ilmoitukset luokan seinälle. Lisäksi luokassa on iso kaappi, joka toimii kirjastona. Se on täynnä ruotsinkielisiä kirjoja lastenkirjoista romaaneihin ja oppikirjoihin.

Ruotsin kielen opinnot aloitetaan alkeista. Joissakin ryhmissä olen tavannut henkilöitä, jotka ovat osanneet jonkin verran ruotsia jo yliopistoon tullessaan. Opiskeltavat aiheet ovat yleiskieltä arkipäivän asiointitilanteista kirjallisuuteen, elokuvaan ja lehtiteksteihin. Opiskelu on perinteistä luokkaopetusta, joka on hyvin monipuolista. Opiskelijoille annetaan erittäin paljon kotitehtäviä. Verkko-opetusta ei käytetä, mutta opiskelijat voivat tietysti opiskella verkossa itsenäisesti. Oppikirja heillä on käytössä vain kieliopin opetuksessa, koska heidän tarpeisiinsa sopivia ei löydy. Siksi opettajat työstävät materiaalin yhteistyössä itse. Ruotsin valtio (Svenska institutet) myöntää vuosittain noin 550 euroa materiaalin hankintaan ja näillä varoilla kartutetaan mm. luokan kirjastoa. Opettajat hankkivat oppimateriaalia myös matkustaessaan Suomessa ja Ruotsissa.

Kun menen vaihtoon, sovimme opettajan kanssa hyvissä ajoin kullekin ryhmälle oppituntien aiheen. Se ei milloinkaan ole mitään ylimääräistä vaan ryhmän opetussuunnitelman mukaista. Olen pitänyt oppitunteja mm. seuraavista aiheista: perhe ja sukulaiset, asuminen, harrastukset, ruokailu, junalla matkustaminen, työnhaku ja urasuunnittelu, työelämä, Suomi, Lappeenranta ja Imatra, ympäristökatastrofit, politiikka, Ruotsin vaalit.

Kun ensimmäisen kerran tapasin pietarilaisia ruotsinopiskelijoita, olin hämmästynyt heidän hyvästä kielitaidostaan. En ole milloinkaan käyttänyt oppitunneilla mitään muuta kieltä kuin ruotsia. Jos joku opiskelija ei ole ymmärtänyt, on aina löytynyt auttava opiskelijatoveri. Kielitaidon nopeaan kehittymiseen ovat osasyynä opetuksen suuri tuntimäärä ja pienet ryhmäkoot.

Monipuolisten opetusmenetelmien käyttö on helppoa pienessä ryhmässä. Esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden purku ei vie kohtuuttomasti aikaa ja opiskelijat jaksavat kuunnella hyvin muiden esityksiä.

Opiskelijoita kannustetaan käyttämään ruotsia myös vapaa-aikana, esimerkiksi lukemalla kirjallisuutta ja lehtiä, kuuntelemalla musiikkia tai katsomalla elokuvia. Opettajat järjestävät myös vuosittain opintomatkoja Suomeen ja Ruotsiin. He käyvät säännöllisesti esimerkiksi Porvoon ruotsinkielisessä kansanopistossa (Borgå folkakademi), joka on heidän yhteistyöoppilaitoksiaan. Lisäksi opiskelijoita kannustetaan hakeutumaan kesäisin kielikursseille tai jopa vuoden mittaisille kursseille Ruotsiin. Tukholman yliopisto, Upsalan yliopisto, Mälardalenin korkeakoulu Västeråsissa ja Eskilstunassa sekä Ålstan kansanopisto Fränstassa ja Sundsvallissa ovat heidän yhteistyökumppaneitaan Ruotsissa. Opiskelijoiden motivaatiota pyritään lisäämään myös osallistumalla Ruotsin suurlähetystön järjestämiin tilaisuuksiin kuten kirjailijavierailuihin ja elokuvaesityksiin.

Opiskelijoiden kanssa keskustellessani olen saanut selville, että melkein kaikki ovat käyneet ainakin kerran Ruotsissa. Suurin osa on myös puhunut ruotsinkielisen henkilön kanssa ja asioinut ruotsiksi esimerkiksi hotellissa ja eri liikkeissä. Tiedonhakuun monet käyttävät ruotsia, koska he haluavat Ruotsiin liittyviin tehtäviin virallisia tietoja eikä käännöksiä.

Vapaa-aikanaan he kuuntelevat usein ruotsinkielistä musiikkia ja katsovat joskus ruotsinkielisiä elokuvia. Kirjoja heidän pitää lukea ruotsiksi myös opinnoissaan. Oman kielitaitonsa suhteen he ovat vaatimattomia. Useimmat sanovat sen olevan tyydyttävä, vaikka minun mielestäni se oli hyvä. Puhuminen ja kuullun ymmärtäminen on heidän mielestään vaikeinta.

Oppitunneilla pietarilaiset opiskelijat ovat ahkeria ja kohteliaita ja puhuvat ruotsia mielellään. Jo toisen vuoden opiskelijat tietävät myös yllättävän paljon ruotsalaisista ja Ruotsin oloista. Heidän kanssaan on ilo tehdä töitä, koska he ovat niin positiivisia ja motivoituneita.

14 Maarit Astikainen: Ulkomaanjakson merkitys kielitaitoon opiskelujen aikana

Kielitaidon merkitys osana ammattitaitoa kasvaa jatkuvasti ja nykyään englannin kieltä pidetään jo lähes itsestäänselvyytenä työnhakijalla. Myös Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat ymmärtäneet kielitaidon merkityksen ja ovatkin lähteneet parantamaan sitä innokkaasti vaihto-opintojen tai ulkomailla suoritettavan harjoittelujakson kautta. Vuonna 2014 Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijat tekivätkin eniten ulkomaan liikkuvuusjaksoja kaikista ammattikorkeakouluista, kun vaihtojen määrä oli suhteutettu oppilaitosten opiskelijamääriin.

Erasmus+ vaihto-ohjelman kautta ulkomaille joko harjoitteluun tai vaihto-opiskeluun on kuulunut ensimmäisen kerran kaudella 2014 – 2015 OLS-kieliarviointi. Testin tarkoituksena on antaa opiskelijoille työkalu, jolla he voivat tarkastella kielitaitonsa kehitystä liikkuvuusjakson aikana. Testi on kaksivaiheinen. Sen ensimmäinen osa suoritetaan ennen liikkuvuusjaksoa ja toinen liikkuvuusjakson jälkeen. Kielitesti kattaa monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet: niin kuuntelu, lukeminen kuin kirjoittaminen arvioidaan onlinetestissä. Kielitaito arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen mukaisesti. Tällä hetkellä testiä tarjotaan viidellä eri kielellä, mutta ohjelman tavoitteena on laajentaa testattavat kielet kaikkiin EU:n virallisiin kieliin vuoteen 2020 mennessä.

Kielitestit eivät koskeneet koko edellistä raportointikautta vaan testin käyttöönotto oli vasta vuoden 2015 puolella. Saimaan ammattikorkeakoulun opiskelijoista kyseisellä kaudella testin teki yhteensä 66 opiskelijaa.

Tulokset olivat mielenkiintoiset. 32 tapauksessa kielitestin tulos pysyi samana (48 %) sekä testin ensimmäisessä että toisessa osiossa. Testin tulos parani 17 (26 %) opiskelijan kohdalla liikkuvuusjakson jälkeen. Huomattavaa on kuitenkin se, että yhtä yleisesti testin jälkimmäisen osan tulos oli heikompi kuin ennen liikkuvuutta suoritettuna (26 %). Vajaan kauden ja pienehkön otannan vuoksi

tulosten perusteella ei kuitenkaan kannata lähteä vetämään vielä suuria johtopäätöksiä liikkuvuuden vaikutuksista opiskelijan kielitaitoon.

Fysioterapian koulutusohjelmassa opiskeleva Laura Honkanen suoritti tutkintoon kuuluvaa työharjoittelua Iso-Britanniassa kesällä 2015. Honkasen kokemuksen mukaan harjoittelu kehitti hänen kielitaitoaan ja erityisesti hän koki hyödylliseksi työskentelyn maassa, jossa puhuttiin englantia äidinkielenä: Tällöin kieli oli päivittäin esillä niin kirjallisessa kuin suullisessa ilmaisussa. *”Työskentely oli toisinaan jopa helpompaa englanniksi kuin suomeksi, koska latinankieliset ilmaisut on helppo muuttaa englanniksi. Harjoittelu vieraalla kielellä pakotti myös pohtimaan omaa verbaalista ohjausta osana tulevaa työtäni fysioterapeuttina.”* Honkanen toteaa. Honkasen harjoittelu kuului Erasmus+-ohjelman piiriin, joten myös hän teki OLS-kielitestit. Honkanen koki, että testitulokset kuvastivat hyvin hänen kielitaitoaan ja jälkimmäistä testiä tehdessä hän huomasi, että kehitystä on tapahtunut, vaikka hänen lähtötasonsa oli jo verrattain hyvä (C1).

Honkasen lähtötestin tulos on tyypillinen tilanne ulkomaille lähdeettäessä Saimaan ammattikorkeakoulusta: kielitaito on jo lähtötilanteessa hyvällä tasolla. OLS-tulosten perusteella parhaan mahdollisen tuloksen (C2) testin ensimmäisestä osasta sai 21 opiskelijaa eli 32 prosenttia. Toiseksi parhaaseen tulokseen (C1) ylsi 27 opiskelijaa. Kaksi parasta testitulosta, viitearvion mukaiset ns. taitavat kielenkäyttäjät, kattavat jopa 73 prosenttia koko testijoukosta.

Kaisla Rautio kansainvälisen kaupan englanninkielisestä koulutusohjelmasta on suorittanut sekä harjoittelun että opiskellut ulkomailla. Kesällä 2014 hän suoritti Saksassa harjoitteluaan. Jakson aikana englannin kielitaito ei parantunut siitä luonnollisesta syystä, etteivät hänen kollegansa kommunikoineet englanniksi. Rautio kuitenkin toteaa, että saksa puolestaan kehittyi merkittävästi. Tämä on myös edesauttanut hänen nykyisen työpaikkansa saannissa, jossa hänellä on hoidossa saksalaisia asiakkaita. Opiskeluvaihdon Rautio suoritti Italiassa kevätlukukaudella 2015. Rautio toteaa, ettei jakso parantanut hänen kielitaitoaan juuri, koska paikallisten englannin kielitaito ei ollut kovin korkealla. Raution OLS-testin toisen osan tulos parani kuitenkin verrattaessa ennen vaihtoa suoritettuun testiin.

On mielenkiintoista seurata, kuinka jatkossa kielitestistä saatavat tulokset kehittyvät tilastodatan kasvaessa. Kielitestissä ei ole kuitenkaan mittaria sille, kuinka paljon rohkeus käyttää vierasta kieltä kasvaa vaihdon aikana. Vaikka tästä ei ole virallista tilastotietoa olemassa, rohkenen väittää, että vaihdon vaikutus kielitaitoon on ollut juuri tässä asiassa kaikkein merkittävin.

15 Ritva Kosonen: Kieltenopiskelua ihanimmillaan?

Kuvitellaan ideaalimaailma. Raha ja aika eivät ole esteenä. Tuossa maailmassa korkeakouluopiskelija oppii ainakin kielen viimeisen silauksen luonnollisessa ympäristössä, hän muuttaa vuodeksi opiskelemaan tai työhön kohdekieliseen maahan ja samalla käy kielenopetuksessa siellä. Opettajat ovat innostuneita pedagogeja ja opiskelija täynnä motivaatiota. Lopputulos on varmasti opiskelijan kannalta erinomainen.

Entä jos kohdekieliseen maahan ei voi syystä tai toisesta lähteä? Ihannemaailmassani viestintä ja kielitaito opitaan silloin niin, että kotimaassa intoa puhkuva opettaja ohjaa opiskelua motivoimalla ja osoittamalla parhaat mahdolliset työtavat ja materiaalit. Opettajan työaika kuluu kiinnostavien materiaalien ja työtapojen etsimiseen yhteistyössä ja integroiden muiden opettajien ja opiskelijoidenkin kanssa. Yhdessä tekemällä uusien ideoiden määrä moninkertaistuu ja kaikki sisäistävät työn tavoitteet paremmin.

Opettaja tekee vaativana työnään kielten opiskelusta motivoivaa, monipuolista, autenttista ja ennen kaikkea vaihtelevaa. Opinnot sisältävät ryhmätöitä, itsenäistä työtä, parityötä, puhumista, väittelyä, esittämistä, sähköpostien, blogien, kuvien, videoiden kanssa työskentelyä eli kaikkea maan ja taivaan väliltä verkossa ja kontaktitunneilla. Mutta hyvin kontrolloituna ja opintojaksolle sopivasti. Opettaja ohjaa taustalla opiskelijoiden vuorovaikutteista, sosiaalista ja tilanteista

työskentelyä. Luokkatilat ovat simulaatioluokkatiloja, joissa tilaan tuodaan autenttista kohdemaan ja opiskeltavan tilanteen tuntua.

Ihanimmillaan kontaktiopiskelu on alkeista alkaen suullista kommunikaatiota kohdekielellä. Vaihto- ja tutkinto-opiskelijoita ja opettajia kohdekielen maasta käy oppitunneilla ja verkkoalustoilla. Kielioppi ja kirjoittaminen opitaan pääasiassa ryhmässä opiskelemalla verkossa. Kaikki opiskeltavat asiat sulautuvat saumattomasti yhteen ja eri kielelle vaihtaminen tilanteen niin vaatiessa käy helposti. Uusi asia rakennetaan vanhan päälle. Viestinnän oppiminen on dynaamista ja vuorovaikutteista opiskelijan työtä.

Opiskelijalle opetetaan apuvälineiden käyttö, se mistä löytyy tieto, mutta myös tärkeimmät tiedot ja käytännön taidot kansainvälisessä maailmassa selviytymistä varten. Opiskeltavien kielten määrä on lähes rajaton, kaikille on tarjolla oma kiinnostuksen kohde. Opiskelija kokee, että kieltenopiskelu ei ole työtä ja se tapahtuu ilman suurempia ponnisteluja.

Ihanimmillaan opiskelija on motivoitunut ja ahkera. Opiskelija tietää miksi hän opiskelee, mitä hän haluaa kielitaidolla osata tehdä, missä yhteisöissä hän haluaa toimia ja on aktiivinen kaikissa opiskelutehtävissään. Hänellä on käytössään kaikki netin ja ympäröivän maailman resurssit.

Palataanpa maan päälle. Onko mitään realistista mahdollisuutta päästä tällaiseen kieltenopiskeluun? Opettajat ovat joskus väsyneitä, luokkatilat ovat klinisiä, opettajan aika ei riitä kaiken uuden seuraamiseen, kouluttautumiseen eikä uudesta innostumiseen. Koulutusta ei ole edes aina tarjolla, koska viestintävälineet ja tavat muuttuvat niin nopeasti. Opettajankoulutus maksaa. Opiskelijatkaan eivät ole aina motivoituneita, eikä heillä ei ole ehkä varaa, aikaa tai halua lähteä ulkomaille.

Miten voitaisiin päästä lähemmäs ihannetilaa? Voitaisiko kaikille kieltenopettajille tarjota uudenlaista didaktista koulutusta sekä kontaktiopetukseen että verkossa tehtävään opetukseen? Kokonaisuus on niin laaja, että yksi kouluttaja ei riitä kaiken hallitsemiseen. Tämänkin vuoksi täsmäkoulutus yksilöidysti kullekin kieltenopettajalle olisi paikallaan. Jokainen

opettaja voisi valita mitä kieltenopetuksen osa-aluetta haluaa kehittää ja keskittyisi ensin siihen.

Entä onko olemassa viisasten kiveä hankalimpaan motivointikysymykseen eli siihen miten opettaja innostuu kehittämään opetustaan tai siihen miten opiskelija motivoituu oppimaan? Pakolla ja käskyillä ei saada hyvää muutosta aikaan. Ratkaisu muutokseen ja uudistumiseen tulee aina omista voimista ja innokkuudesta, ehkä pienistä puroista ja lillukan varsista, hitaasti ja kärsivällisesti kokeilemalla. Liian isoa palaa ei voi haukata kerralla, mutta voi muuttaa vähän vanhaa tai aloittaa pienestä. Opettajalla pitää olla aikaa keksiä mistä työn osasta on itse innostunut ja aloittaa siitä. Kun opettaja on monta kertaa tehnyt saman opintojakson ja aina sitä pala palalta korjannut ja uudistanut, vähitellen opintojakso muokkautuu paremmaksi ja paremmaksi. Myös kun kollega tai opiskelija on keksinyt mielenkiintoisen idean ja kertoo siitä, pitää uskaltautua päästämään vanhasta irti, sietämään kaaosta vähän aikaa ja löytää uusia tapoja. Opiskelijoille vaihtelu ja uudet työskentelytavat ovat mieluisia ja opettajalle ne ovat työssäjaksamisen kannalta ehto. Opetusmenetelmiä kehittämällä opettaja pitää opetuksen mielenkiintoisena itselleen.

Entä voisivatko kaikki korkeakouluopiskelijat kuitenkin lähteä ulkomaille opiskelemaan tai työhön ja samalla saada viimeisen silauksen kielitaidolleen? Lähtijöiden määrä kasvaa jatkuvasti ja yhä useampaa pitää eri tavoin kannustaa lähtemään. Mitä useampi opiskelija lähtee, sitä parempi tilanne kielitaidon ja kulttuurintuntemuksen kannalta on. Kotimaassa opiskeluympäristöt kehittyvät. Tietotekniikan kehitys tuo uusia ratkaisuja ja myös luokkatilat kehittyvät parempaan suuntaan taloudellisen tilanteen sen salliessa. Hyviä malleja ja laitteita on olemassa esimerkiksi kielten simulaatioluokkiin. Opetusta voi siirtää myös korkeakoulun ulkopuolelle.

Ihanimmillaan kieliopinnojen ohjaaminen ja opiskelu on jatkuvaa uuden luomista, muutosta, vaihtelua ja kehittymistä. Huomaamme olevamme keskellä tätä tapahtumaa, kun välillä nostamme katseen ylös omista lillukanvarsista.